

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(จ. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ.๔๖๘/๒๕๔๗
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๒๔๔/๒๕๕๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

นายไพฑูลย์ กองเกิด ที่ ๑
นางสาวกมล ลินทอง ที่ ๒
นางกอง ร่วมจิตร ที่ ๓
นายกองพันธ์ แก้วมาตย์ ที่ ๔
นางสาวกิตติมา ว่องไว ที่ ๕
นายกุหลาบ ขนานกลาง ที่ ๖
นางแก้ว พวงพา ที่ ๗
นายเกี้ยว ศรีบุญเรือง ที่ ๘
นางไข วาปีศิลป์ ที่ ๙
นางไข ศรีบุญเรือง ที่ ๑๐
นางคำเปลี่ยน ยศธสาร ที่ ๑๑
นางคำเผย คำภูเวียง ที่ ๑๒
นายคำพันธ์ โห้วภักดี ที่ ๑๓
นางคำสิงห์ ศรีชมภูพาน ที่ ๑๔
นายเครื่อง สุวะจันทร์ ที่ ๑๕
นางจ้อย โสภา ที่ ๑๖
นายจักรี คำเสนา ที่ ๑๗
นายจัน กองเกิด ที่ ๑๘

ผู้ฟ้องคดี

/นางจันทา...

นางจันทา พิมวรรณ ที่ ๑๙
 นายจันทา ลาดพล ที่ ๒๐
 นายจรรูวัฒน์ หารรักษา ที่ ๒๑
 นางจำเนียร ต้นคำ ที่ ๒๒
 นายฉลาด อุ่นดอนตู ที่ ๒๓
 นางชอบ (บุญชอบ) โห้วภักดี ที่ ๒๔
 นางสาวชุติกานต์ ถินนอก ที่ ๒๕
 นางเชื่อง ถินนอก ที่ ๒๖
 นายดำรงชัย ไชยนิคม ที่ ๒๗
 นายดี อันทะปัญญา ที่ ๒๘
 นางสาวแดง ร่วมจิตร ที่ ๒๙
 นางตา พวงพา ที่ ๓๐
 นางสาวตั้ง นามง ที่ ๓๑
 นายตุ่น นาสมใจ ที่ ๓๒
 นางสาวเตือนใจ ว่องไว ที่ ๓๓
 นายทวี นานอก ที่ ๓๔
 นายทวี วระโคตร ที่ ๓๕
 นายทอง ราชสีห์ ที่ ๓๖
 นางทองเต็ม รัตพลที ที่ ๓๗
 นางทองบาง ยศธสาร ที่ ๓๘
 นางทองใบ กล้าหาญ ที่ ๓๙
 นายทองพูน วงคำจันทร์ ที่ ๔๐
 นายทองพูน สมตา ที่ ๔๑
 นางทองม้วน เทพโภชน์ ที่ ๔๒
 นางทองเลื่อน จากพิมาย ที่ ๔๓
 นางทองสา ลาดพล ที่ ๔๔
 นางทองสี นามศรี ที่ ๔๕

นางทองสี ภูซิ่น ที่ ๔๖
 นายทองสุข มาไทย ที่ ๔๗
 นางทองสุข วาปีสิน ที่ ๔๘
 นายทองบุญ (บุญ) วงษ์คำจันทร์ ที่ ๔๙
 นายธงชัย จากพิมาย ที่ ๕๐
 นายธงชัย ยศธสาร ที่ ๕๑
 นายธงชัย แสงโทโพธิ์ ที่ ๕๒
 นางนภา พิมทรายมูล ที่ ๕๓
 นางนวน วงศ์คำจันทร์ ที่ ๕๔
 นางน้อย อางจำปา ที่ ๕๕
 นายน้อย อางจำปา ที่ ๕๖
 นายรัฐพล อุ่นดอนตู ที่ ๕๗
 นางสาวนาง ทาดทา ที่ ๕๘
 นางนาง มีทอง ที่ ๕๙
 นายนิพนธ์ ดวงแข ที่ ๖๐
 นางสาวนริศ ดวงแข ที่ ๖๑
 นางสาวนุชรา ไวมาด ที่ ๖๒
 นางสาวบังอร มูลผง ที่ ๖๓
 นางบัวไข เทพโกชน์ ที่ ๖๔
 นายบัวไข อนุภัยพริก ที่ ๖๕
 นางบัวเงิน ปานสีด้า ที่ ๖๖
 นายบัวจันทร์ คำเสนา ที่ ๖๗
 นายบัวจันทร์ ว่องไว ที่ ๖๘
 นางสาวบัวพันธ์ ว่องไว ที่ ๖๙
 นายบัวพันธ์ วาปีศิลป์ ที่ ๗๐
 นายบัวภา ศรีชมภูพาน ที่ ๗๑
 นายบัวลอง เลิศฤทธิ์ ที่ ๗๒

นางบัวลา เวียงจันทร์ ที่ ๗๓
 นายบัวสอง คำโหยก ที่ ๗๔
 นางสาวบาลเมือง ภูษา ที่ ๗๕
 นางบุญ ไชยนิคม ที่ ๗๖
 นายบุญ ผุ่ยโสภา ที่ ๗๗
 นางบุญ สีเพ็ญ ที่ ๗๘
 นายบุญ อันทะปัญญา ที่ ๗๙
 นายบุญจันทร์ นามศรี ที่ ๘๐
 นายบุญธรรม จันเวียงงาม ที่ ๘๑
 นางบุญมี กาสา ที่ ๘๒
 นางบุญยัง ลุยราช ที่ ๘๓
 นางบุญรอง พรรษา ที่ ๘๔
 นางบุญเรือง แสงโทโพธิ์ ที่ ๘๕
 นางบุญล่อง ทาดทา ที่ ๘๖
 นางบุญเลิศ ท้าววัฒน์ ที่ ๘๗
 นางบุญสงค์ รักศิลป์ ที่ ๘๘
 นายเป็ยง โสภา ที่ ๘๙
 นางสาวประนอม ถินนอก ที่ ๙๐
 นายประนอม หาญมนตรี ที่ ๙๑
 นายประไพ ยศธสาร ที่ ๙๒
 นางประมุก ก๊กวิสัย ที่ ๙๓
 นายประวัตติ พิมทรายมูล ที่ ๙๔
 นางสาวปราง นาสมใจ ที่ ๙๕
 นางสาวปราณี ทองสา ที่ ๙๖
 นางปราณี ชันธพงษ์ ที่ ๙๗
 นายปัญญา ปานสีด้า ที่ ๙๘
 นางปัดชา พิมทรายมูล ที่ ๙๙

นายปิ่น วาปีสิน ที่ ๑๐๐
 นางผัด พิมทรายมูล ที่ ๑๐๑
 นางพรมา มาไทย ที่ ๑๐๒
 นายพลชัย วงลคร ที่ ๑๐๓
 นางสาวพาด วาปีสิน ที่ ๑๐๔
 นายพิจิตร จันทะอ่อน ที่ ๑๐๕
 นายพิชัยโย ไชยนิคม ที่ ๑๐๖
 นางพุกษ์ อันทะปัญญา ที่ ๑๐๗
 นายพูน พวงพา ที่ ๑๐๘
 นางเพ็ญ ถินนอก ที่ ๑๐๙
 นายไพฑูล ดวดขุนทด ที่ ๑๑๐
 นายไพฑูร คำมณีจันทร์ ที่ ๑๑๑
 นางสาวไพรินทร์ จันเวียงงาม ที่ ๑๑๒
 นายมนตรี จันทะอ่อน ที่ ๑๑๓
 นางสาวมนเทียน สักโคตรวัน ที่ ๑๑๔
 นายมานัส ผันผ่อน ที่ ๑๑๕
 นายมานิตย์ ลุยราช ที่ ๑๑๖
 นางมี คำเสนา ที่ ๑๑๗
 นางสาวยุพิน พิมพ่วงศ์ ที่ ๑๑๘
 นางร่วม จันเวียงงาม ที่ ๑๑๙
 นางสาวราตรี อันทะปัญญา ที่ ๑๒๐
 นางละออง อุนทะยา ที่ ๑๒๑
 นางลำดวน เทพโกชน์ ที่ ๑๒๒
 นางสาวลำยี่ นามศรี ที่ ๑๒๓
 นายลี พิมทรายมูล ที่ ๑๒๔
 นางสาวลุนนี่ คำเสนา ที่ ๑๒๕
 นางลุนนี่ อันทะปัญญา ที่ ๑๒๖

นายวรารุช วิศิษฐชาติ ที่ ๑๒๗
 นายวสันต์ ลาดพล ที่ ๑๒๘
 นายวสันตบุล ตาลพวง ที่ ๑๒๙
 นายวิวัฒน์ ทองสา ที่ ๑๓๐
 นายวันชัย พัดโคกกรวด ที่ ๑๓๑
 นางสาววาสนา ยศธสาร ที่ ๑๓๒
 นายวาสนา แสนบุตร ที่ ๑๓๓
 นายวิชัย ขนานกลาง ที่ ๑๓๔
 นางวีระ นามศรี ที่ ๑๓๕
 นายวีระสันติ หาญมนตรี ที่ ๑๓๖
 นางสาวศรี อันทะปัญญา ที่ ๑๓๗
 นางสาวศรีนวล พิมทรายมูล ที่ ๑๓๘
 นายศักดิ์ดา ผุ่ยโสภา ที่ ๑๓๙
 นายสงกรานต์ จำนงศิลป์ ที่ ๑๔๐
 นายสง่า ศรีบุญเรือง ที่ ๑๔๑
 นางสม ลินทอง ที่ ๑๔๒
 นางสาวสมควร พิมทรายมูล ที่ ๑๔๓
 นายสมคิด บุษบงค์ ที่ ๑๔๔
 นายสมจิตร ทินจง ที่ ๑๔๕
 นางสมบัญญัติ แก้วมาตย์ ที่ ๑๔๖
 นายสมบัติ เทียวชัยภูมิ ที่ ๑๔๗
 นายสมบัติ พิมทรายมูล ที่ ๑๔๘
 นายสมบุรณ์ นาบง ที่ ๑๔๙
 นายสมบุรณ์ พวงพา ที่ ๑๕๐
 นายสมบุรณ์ เวียงนนท์ ที่ ๑๕๑
 นางสมบุรณ์ ภูซิ่น ที่ ๑๕๒
 นางสาวสมภาร ชุมแสง ที่ ๑๕๓

นายสมาน รัตพลที ที่ ๑๕๔
 นายสรยุทธ์ ราชสีห์ ที่ ๑๕๕
 นายสวัสดิ์ ไชยนิคม ที่ ๑๕๖
 นางสาวเวียน หาญมนตรี ที่ ๑๕๗
 นางสาวสัน แก้ววัน ที่ ๑๕๘
 นางสาวสากล ชุมแวงวาปี ที่ ๑๕๙
 นางสาวกล จันทะอ่อน ที่ ๑๖๐
 นางสาวกร พวงพา ที่ ๑๖๑
 นายสาย ลินทอง ที่ ๑๖๒
 นางสาวสายฝน ประทุมมา ที่ ๑๖๓
 นางสาวสายพิน แสนทะวงศ์ ที่ ๑๖๔
 นางสาว อันทะปัญญา ที่ ๑๖๕
 นายสำรวย จากพิมาย ที่ ๑๖๖
 นางสาวรวย ทาดทา ที่ ๑๖๗
 นางสาวราญ วงลคร ที่ ๑๖๘
 นายสิงห์ วาปีศิลป์ ที่ ๑๖๙
 นายสินธุ์ชัย ฤทธิ์วุฒิ ที่ ๑๗๐
 นายสีวิสัย ยศธสาร ที่ ๑๗๑
 นายสุดใจ รักศิลป์ ที่ ๑๗๒
 นางสาวสุดาทิพย์ ราชสีห์ ที่ ๑๗๓
 นางสุพิน กองเกิด ที่ ๑๗๔
 นางสุพิน คำจร ที่ ๑๗๕
 นายสุทิน วังแพน ที่ ๑๗๖
 นายสุบรรร ภูซิ่น ที่ ๑๗๗
 นายสุบรรร วาปีศิลป์ ที่ ๑๗๘
 นายสุพัฒน์ นิยม ที่ ๑๗๙
 นายสุไพโร แสนสะอาด ที่ ๑๘๐

นายสุระสิทธิ์ ทองสา ที่ ๑๘๑
 นายสุรียา พวงพา ที่ ๑๘๒
 นายสุวรรณชัย ศรีบุญเรือง ที่ ๑๘๓
 นายสุวัฒน์ ภูชื่น ที่ ๑๘๔
 นางสาวแสง นามง ที่ ๑๘๕
 นางแสงเดือน ราชสีห์ ที่ ๑๘๖
 นางโสม ต้นคำ ที่ ๑๘๗
 นายหนู สุขอาษา ที่ ๑๘๘
 นายหนูกัน ว่องไว ที่ ๑๘๙
 นายหนูแดง อันทะปัญญา ที่ ๑๙๐
 นางสาวหนูพิษ อามาตสมบัติ ที่ ๑๙๑
 นางหนูอินทร์ ดวงแข ที่ ๑๙๒
 นางกล้วย ปี่หมอก ที่ ๑๙๓
 นางหล่อน เลิศฤทธิ์ ที่ ๑๙๔
 นางหลาย เทพวงศ์ ที่ ๑๙๕
 นางสงัด จำนงศิลป์ ที่ ๑๙๖
 นางหว่าน เวียงนนท์ ที่ ๑๙๗
 นางหัน ดวดขุนทด ที่ ๑๙๘
 นายเหรียญทอง จำนงศิลป์ ที่ ๑๙๙
 นายเหลือ ไวมาด ที่ ๒๐๐
 นายอดุลย์ หาคำ ที่ ๒๐๑
 นายอนงค์ กักวิสัย ที่ ๒๐๒
 นายอภิรักษ์ ลาดพล ที่ ๒๐๓
 นางสาวอมรรัตน์ สุขอาษา ที่ ๒๐๔
 นายอ่วม ภูสี ที่ ๒๐๕
 นางสาวอ้อมฤทัย วงษ์ละคร ที่ ๒๐๖
 นางอาด ศรีบุญเรือง ที่ ๒๐๗

ระหว่าง

นางอารี ศุภโสภา ที่ ๒๐๘
 นายอำนาจ ถินนอก ที่ ๒๐๙
 นายอุดม เทพโกชน์ ที่ ๒๑๐
 นายอูลย์ เวียงจันทร์ ที่ ๒๑๑

องค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วง ที่ ๑
 เทศบาลตำบลน้ำพอง ที่ ๒
 เทศบาลตำบลเขาสวนกวาง ที่ ๓

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 (อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้อยสิบเอ็ดคนยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำ
 ที่ ๑๐๗/๒๕๔๕ หมายเลขแดงที่ ๓๑๗/๒๕๔๗ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองขอนแก่น)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้อยสิบเอ็ดคนฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้ร่วมกัน
 กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับ
 งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ในวงเงิน ๒๕,๐๙๘,๖๐๐ บาท
 โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลน้ำพองแล้ว
 แต่ราษฎรในพื้นที่ที่จะก่อสร้างได้ต่อต้านคัดค้านไม่ยินยอมให้ดำเนินการโครงการ เป็นเหตุให้
 ไม่สามารถดำเนินการต่อได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงขอถอนงบประมาณเหลือมปีไว้เพื่อหาพื้นที่
 แห่งใหม่ในการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
 จึงหารือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอใช้พื้นที่ก่อสร้างปรับปรุงระบบขยะมูลฝอยบริเวณที่ทิ้งขยะ
 ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติเมื่อคราวประชุมสมัยวิสามัญ
 ที่ ๒/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ ให้ความเห็นชอบดำเนินงานปรับปรุงระบบกำจัดขยะ
 ระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในพื้นที่ ๒๒ ไร่ เป็นพื้นที่

/กำจัดขยะ...

กำจัดขยะเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ไร่ และพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน ๑๒ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา การดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวเป็นการกระทำโดยมิได้ทำการประชาพิจารณ์กับประชาชนผู้เกี่ยวข้อง เป็นการใช้อำนาจโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน เพราะสถานที่ก่อสร้างแห่งใหม่ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การก่อสร้างของสิ่งแวดล้อม ประกอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ไม่มีรายละเอียดใดๆ ที่พอจะให้ความมั่นใจเกี่ยวกับปัญหามลภาวะที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียง บริเวณก่อสร้างจำนวนหลายหมู่บ้านที่ได้รับความเดือดร้อนได้รวมกันต่อต้านคัดค้าน เพราะบริเวณก่อสร้างอยู่ติดกับแหล่งต้นน้ำลำธารธรรมชาติ (ห้วยคำมะไฟ) เป็นห้วยสาธารณะที่ไหลหล่อเลี้ยงประชาชนในละแวกนั้นในการอุปโภคบริโภค รวมทั้งใช้ในระบบการเกษตร

ต่อมา ประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๔๓ มีโครงการวิจัยมูลฝอยคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้ามาชี้แจงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะซึ่งจะใช้พื้นที่ในเขตบ้านโนนทอง รวมทั้งสอบถามความคิดเห็นจากชาวบ้าน ซึ่งชาวบ้านโนนทอง – โนนราศรี ส่วนมากร้อยละ ๙๐ ไม่เห็นด้วย ต่อมา ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้มีนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นเข้าร่วมชี้แจงรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง แต่ชาวบ้านส่วนมากยังไม่เห็นด้วย และหลังจากนั้นเรื่องก็เงียบหายไป กลุ่มชาวบ้านได้ไปสอบถามผู้นำในหมู่บ้านโนนทอง – โนนราศรี เช่น ผู้ใหญ่บ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ได้รับแจ้งว่าไม่รู้ จึงได้ไปสอบถามสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเขาสวนกวาง ซึ่งได้จัดทำเอกสารขั้นตอนการดำเนินการก่อสร้างบ่อขยะ ปรากฏว่ารายชื่อการทำประชาพิจารณ์เป็นรายชื่อชาวบ้านที่ไม่เคยเห็นด้วยกลับมีรายชื่อว่าเห็นด้วย และชาวบ้านบางคนที่ไม่ได้ลงชื่อและเขียนหนังสือไม่เป็นก็มีรายชื่อปรากฏในเอกสาร สร้างความสงสัยให้กับชาวบ้านผู้มีรายชื่อ จึงได้ไปแจ้งความไว้ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเขาสวนกวาง หลังจากนั้นได้มีบุคคลบางกลุ่มซึ่งเป็นญาติของผู้นำในหมู่บ้านไปข่มขู่ให้ไปถอนการแจ้งความ ชาวบ้านจึงได้ไปถอนการแจ้งความ เพราะกลัวการข่มขู่ เหลือเพียงรายเดียวที่ไม่ได้ถอนการแจ้งความคือ นางแก้ว พวงพา ต่อมา ชาวบ้านได้รวมตัวกันคัดค้านและเดินทางไปพบผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นเพื่อยื่นหนังสือคัดค้านโครงการในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๕ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นเป็นผู้รับหนังสือและประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่หาข้อยุติไม่ได้ จึงได้มีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดูสถานที่ก่อสร้างในวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๕ ปรากฏว่ามีแต่เพียงตัวแทน

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๕ จึงไม่สามารถหาข้อยุติได้ ชาวบ้านจึงรวมตัวกันทำหนังสือร้องเรียนต่อหน่วยงานต่างๆ อีกหลายแห่งก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยกเลิกมติที่ประชุมในการก่อสร้างที่ทิ้งขยะโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากราษฎร

๒. สั่งให้ยกเลิกการก่อสร้างโครงการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยในบริเวณพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยขอให้มีคำสั่งระงับการก่อสร้างที่ทิ้งขยะไว้ก่อนในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า สถานที่ก่อสร้างโครงการกำจัดขยะมูลฝอยที่พิพาทอยู่ห่างจากบริเวณชุมชนที่อยู่อาศัยของผู้ฟ้องคดีประมาณ ๑ กิโลเมตร ซึ่งไม่ปรากฏว่าการก่อสร้างได้ก่อให้เกิดเสียง ความสั่นสะเทือน ฝุ่นละออง หรือสิ่งรบกวนอย่างอื่นอันเนื่องมาจากการก่อสร้างที่จะมีผลก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้ฟ้องคดีที่อยู่ห่างออกไปประมาณ ๑ กิโลเมตร ศาลจึงยกคำขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราวของผู้ฟ้องคดี ต่อมาผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาอีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ เนื่องจากเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำขยะเข้าไปทิ้งในบริเวณบ่อกำจัดขยะมูลฝอยที่พิพาท ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ราษฎรที่ทำนาอยู่โดยรอบบ่อกำจัดขยะ จึงขอให้ศาลสั่งระงับการนำขยะเข้าไปทิ้ง ณ สถานที่พิพาทจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ศาลได้สวนคู่กรณีในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๖ และได้ตรวจสอบสถานที่พิพาทพร้อมกับพยานผู้เชี่ยวชาญในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เพื่อวัดระดับความดังของเสียงเครื่องจักรกลในการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้ให้คำมั่นว่าจะไม่นำขยะไปทิ้งในบริเวณบ่อกำจัดขยะมูลฝอยที่พิพาทอีกต่อไป ในระหว่างการพิจารณาคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ตั้งใจและขอถอนคำขอให้ศาลกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราว

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฟ้องผู้ฟ้องคดีบางราย คือ นายรัฐพล อุ่นดอนตู ผู้ฟ้องคดีที่ ๕๗ และนางสาวสายพิน แสนทะวงศ์ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๖๔ ซึ่งเป็นผู้เยาว์ และไม่สามารถแสดงหลักฐานเกี่ยวกับชื่อและที่อยู่ของผู้แทนโดยชอบธรรมที่ศาลจะแจ้ง

/คำสั่งอนุญาต...

คำสั่งอนุญาตให้ผู้เยาว์ฟ้องคดีด้วยตนเองได้ตามข้อ ๒๗ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่
ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามให้การว่า โครงการก่อสร้างบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ภายใต้มาตรการเพิ่มค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ปีงบประมาณ ๒๕๔๒ เป็นเงิน ๒๕,๐๙๘,๖๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการจัดซื้อเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ไปแล้วจำนวน ๗,๐๔๓,๓๐๐ บาท เหลืองบประมาณจำนวน ๑๘,๐๕๕,๓๐๐ บาท เป็นค่าก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยซึ่งเดิมจะสร้างในเขตพื้นที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในพื้นที่แห่งใหม่ที่บ้านคำมิดใต้และพื้นที่ทิ้งขยะเดิมที่บ้านหนองหารจาง แต่ถูกราษฎรในพื้นที่คัดค้าน จึงขอความร่วมมือขอใช้สถานที่ทิ้งขยะของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ไร่ ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลเขาสวนกวาง หมู่ที่ ๑ (๙) อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันบริเวณนี้ได้เปลี่ยนแปลงเขตการปกครองเป็นหมู่ที่ ๕ ตำบลคำม่วง อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในเขตรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งการขอใช้สถานที่ทิ้งขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เนื่องจากเป็นสถานที่เหมาะสมในการก่อสร้าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามสามารถใช้เป็นที่กำจัดขยะร่วมกันและถูกหลักสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามต่างก็มีมติเห็นชอบให้ใช้สถานที่ทิ้งขยะเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นที่ก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยใหม่ ปรากฏตามระเบียบวาระการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วง ได้ลงมติอนุญาตให้ใช้สถานที่ได้ สภาเทศบาลตำบลเขาสวนกวางก็ลงมติเห็นชอบให้สร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยใหม่ในที่ทิ้งขยะเดิม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ขอที่ดินอีกหนึ่งแปลงจำนวนเนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา จากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดขอนแก่นอันเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกลุ่มที่ ๓๕๘๓ โครงการป่าเขาสวนกวาง (อี) ตำบลคำม่วง อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น เพื่อเพิ่มเติมพื้นที่ทิ้งขยะที่มีอยู่เดิม ๑๐ ไร่ ทำให้มีพื้นที่โครงการระบบกำจัดขยะรวมจำนวน ๒๒ ไร่ สามารถรองรับการกำจัดขยะมูลฝอยของประชากรในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่งร่วมกันในอนาคต โครงการก่อสร้างนี้ถือว่าเป็นความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยร่วมกัน

/จึงได้มี...

จึงได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งแสดงถึงความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน สอดคล้องกับนโยบายและแผนส่งเสริมให้มีการใช้พื้นที่และมีการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันในระดับท้องถิ่น ทั้งยังประหยัดงบประมาณของรัฐและได้ใช้ประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสูงสุดเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนรวม

ความจำเป็นในการจัดสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ดังกล่าว สืบเนื่องจากสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทิ้งขยะเดิมผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้เป็นเพียงสถานที่ทิ้งขยะโดยไม่มีการกลบฝัง และใช้วิธีการเผาทำลายเมื่อขยะมีปริมาณเป็นจำนวนมาก จึงยังไม่ถูกสุขลักษณะและอนามัยสิ่งแวดล้อมนัก ทั้งนี้ โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยใหม่นี้ตามแบบแปลนการก่อสร้างจะมีองค์ประกอบหลายอย่าง อาทิ บ่อฝังกลบขยะมูลฝอย ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ระบบระบายน้ำฝน ระบบระบายก๊าซ บ่อตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดิน แนวพื้นที่ถนน อาคารและระบบสาธารณูปโภค เป็นต้น ซึ่งมีเครื่องจักร อุปกรณ์ในการดำเนินงานกำจัดขยะตามรูปแบบที่ถูกสุขลักษณะและทันสมัยดีกว่าเดิมเป็นอันมาก ย่อมเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่ง ขณะนี้การก่อสร้างระบบกำจัดขยะดังกล่าวนี้ได้ดำเนินการก่อสร้างมาร้อยละ ๘๐ ถึงร้อยละ ๙๐ แล้ว ในส่วนของพื้นที่การก่อสร้างจะมีผลต่อสภาพสิ่งแวดล้อมหรือไม่ เพียงใด นั้นผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามขอยืนยันว่าไม่มีผลกระทบแต่อย่างใด เนื่องจากก่อนเริ่มโครงการผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ขอความร่วมมือไปยังคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้ทำการศึกษาและประเมินผลกระทบและหามาตรการป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการแล้ว โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยแห่งใหม่นี้จึงเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง ไม่มีเหตุที่จะต้องระงับการก่อสร้างหรือยกเลิกแต่อย่างใด เนื่องจากในปัจจุบันเขตท้องที่ตำบลน้ำพองมีปริมาณขยะที่ต้องเก็บมีจำนวนถึง ๓ ตัน ต่อวัน ส่วนในเขตท้องที่ตำบลเขาสวนกวางมีปริมาณขยะที่ต้องเก็บถึงจำนวน ๕ ตัน ต่อวัน สำหรับประชาชนในเขตตำบลคำม่วงใช้วิธีการทิ้งและเผาทำลายเองในแต่ละครัวเรือน ขณะนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต้องใช้สถานที่อื่นในการทิ้งขยะอยู่ นอกจากนี้ การก่อสร้างดำเนินการมาจนแล้วเสร็จ การขอระงับและขอยกเลิกการก่อสร้างของผู้ฟ้องคดีย่อมเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของรัฐอันเป็นเงินที่ได้มาจากภาษีของประชาชนโดยใช่เหตุ แต่หากโครงการได้ดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ

/ยอมเห็นได้ว่า...

ยอมเห็นได้ว่าจะก่อเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมยิ่งกว่า หากมีฉะนั้นแล้วการทิ้งขยะปริมาณมากดังกล่าวต่อวันในที่ทิ้งเดิมที่กำลังก่อสร้างย่อมก่อให้เกิดกลิ่นฟุ้งรังเกียจ และอาจเป็นการแพร่ระบาดของเชื้อโรคได้ เนื่องจากจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์โรคจากแมลงวัน แมลงสาบ หนู และยุง เป็นต้น ตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยนี้กระทบต่อประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียงบริเวณก่อสร้างและกระทบต่อแหล่งน้ำตามธรรมชาตินั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามขอเรียนว่าไม่เป็นความจริง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ต่างเห็นด้วยที่จะได้มีแหล่งกำจัดขยะมูลฝอยที่ทันสมัยถูกหลักวิชาการ ดีกว่าเดิมที่ทำอย่างไม่ถูกสุขลักษณะส่งกลิ่นเหม็นน่ารังเกียจ โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยนี้เป็นไปตามหลักวิชาการไม่กระทบต่อสภาพแวดล้อม รวมทั้งต้นน้ำลำธาร และทำให้สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยส่วนรวมดีขึ้นอย่างแน่นอนในอีกหลายสิบปีข้างหน้า แต่ถ้าไม่มีสถานที่ทิ้งขยะในปัจจุบันนี้ ประชาชนในท้องถิ่นทั้งสามย่อมเดือดร้อนอย่างแน่นอนจากกองขยะที่กองอยู่หน้าแต่ละครัวเรือนและไม่มีที่ทิ้ง จากการตรวจสอบรายชื่อผู้ฟ้องคดี จำนวน ๒๑๑ คน ซึ่งอ้างว่ามีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่ตำบลคำม่วงนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ขอความร่วมมือตรวจสอบภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดีไปยังนายทะเบียนจังหวัดขอนแก่น พบว่ามีผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๙๗ คน เท่านั้นที่ปรากฏรายชื่อและตรวจได้เพียง ๑๘๓ คน

นอกจากคำให้การรวมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีแต่ละรายได้ทำคำให้การเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับตน ดังนี้

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า ได้รับหนังสือจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือที่ ขก ๗๔๐๑/๕๔๘ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๓ หรือแนวทางการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยและขออนุญาตเข้าไปดำเนินการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วง โดยแจ้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ภายใต้มาตรการเพิ่มค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจปีงบประมาณ ๒๕๔๒ ในวงเงิน ๒๕,๐๘๘,๖๐๐ บาท เพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลน้ำพอง ณ บ้านคำมิดใต้ ตำบลน้ำพอง แต่ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้ เนื่องจากราษฎรในพื้นที่ก่อสร้างต่อต้านคัดค้าน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าพื้นที่ทิ้งขยะของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (หมู่ที่ ๕ บ้านโนนทอง) เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการ

/ปรับปรุงระบบ...

ปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกหลักสุขาภิบาล และสามารถปรับปรุงพื้นที่ดังกล่าวให้มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมลดลงได้ ประกอบกับสามารถลดต้นทุนในการดำเนินการกำจัดขยะ และสอดคล้องกับนโยบายและแผนการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๕๙ จึงได้ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เข้าไปดำเนินการโครงการดังกล่าวในเขตพื้นที่ ต่อมา ในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๓ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงได้ประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องขอหารือแนวทางการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยมีผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ทิ้งขยะ ผู้ใหญ่บ้านโนนทอง หมู่ที่ ๕ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ตั้งโครงการ ผู้ใหญ่บ้านโนนราศรี หมู่ที่ ๑๓ พื้นที่ใกล้เคียง มาร่วมประชุม ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมีมติให้นำเรื่องเสนอต่อที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงพิจารณาให้ความเห็นว่าควรอนุญาตหรือไม่ และเห็นว่ากรณีนี้เป็น การทำกิจการนอกเขตเทศบาลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเป็นการทำกิจการร่วมกับกับหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กิจการดังกล่าวเป็นกิจการที่ต้องทำ และเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ ตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ (๗) และมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงได้มีการประชุมสภาสมัยวิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ ในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ เพื่อพิจารณาญัตติ การขอหารือแนวทางปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยและการขออนุญาตเข้ามาดำเนินการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลน้ำพองในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วง มีสมาชิกมาประชุม ๒๕ คน ไม่มาประชุม ๑ คน ที่ประชุมมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๒๓ ต่อ ๒ เสียง อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เข้ามาดำเนินการตามโครงการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงได้ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงมีอภัยกเลิคมติที่ประชุมสภาตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีได้

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า การก่อสร้างบ่อกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่บริเวณบ้านคำมิดใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ใหม่ หรือพื้นที่ทิ้งขยะเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่บ้านหนองหารจาง ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากราษฎรในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่ดังกล่าวทั้งสองแห่ง

คัดค้านการก่อสร้าง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการปรับปรุงพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งผลการสำรวจพบว่าประชาชนร้อยละ ๗๓ เห็นด้วย และร้อยละ ๒๗ ไม่เห็นด้วย

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อครั้งยังมีฐานะเป็นสุขาภิบาลเขาสวนกวางได้ซื้อที่ดินจากนายสมชาติ คุณกิตติ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๕ จำนวน ๑๐ ไร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลเขาสวนกวาง หมู่ที่ ๑ (๙) อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันเปลี่ยนเขตการปกครองเป็นหมู่ที่ ๕ ตำบลคำม่วง อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น มีระยะทางห่างจากเขตการปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ประมาณ ๒ กิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อครั้งมีฐานะเป็นสภาตำบลคำม่วง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นที่ทิ้งขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวตั้งแต่ได้สิทธิครอบครองมาจนถึงประมาณต้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ ระยะเวลาประมาณ ๑๐ ปี สำหรับรองรับขยะมูลฝอยในเขตการปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จำนวน ๒,๔๐๗ ครั้วเรือน และมีประชากร ๑๐,๒๒๘ คน มีขยะมูลฝอยประมาณ ๕ ตัน ต่อวัน และมีการกำจัดอย่างไม่ถูกวิธีและหลักสุขาภิบาล ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน ตลอดจนกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมของผู้ที่ทำการเกษตรอยู่ข้างเคียงตลอดมาตั้งแต่ใช้ประโยชน์ดังกล่าวเป็นต้นมา อีกทั้งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์โรคจากแมลงและสัตว์ต่างๆ ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับหนังสือจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือที่ ขก ๗๔๐๑/๕๐๐ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๓ ขอรื้อแนวทางปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วม โดยแจ้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในวงเงิน ๒๕,๐๙๘,๖๐๐ บาท เพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่เนื่องจากราษฎรในพื้นที่ก่อสร้างต่อต้านคัดค้านไม่ยินยอมให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการตามโครงการดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าเป็นโครงการที่สำคัญในการแก้ไขปัญหามลพิษด้านขยะสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้ขอขยายระยะเวลาดำเนินการต่อสำนักนโยบายและ

/แผนสิ่งแวดล้อม...

แผนสิ่งแวดล้อม โดยจะพิจารณาจัดหาสถานที่ดำเนินการแห่งใหม่ต่อไป และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าพื้นที่ทิ้งขยะของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้ผู้ถูกหลักสุขภาพีบาลและสามารถปรับปรุงพื้นที่ดังกล่าวให้ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๕๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ขอหารือแนวทางการปรับปรุงระบบกำจัดขยะร่วม โดยใช้งบประมาณก่อสร้างจากงบประมาณสนับสนุนของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ทั้งสิ้น ๑๘,๐๕๕,๓๐๐ บาท ในการก่อสร้างปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอย และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณานุญาตให้ใช้พื้นที่ที่ทิ้งขยะเดิมและพิจารณาขยายพื้นที่ให้เหมาะสมกับโครงการก่อสร้าง ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เรียกประชุมสภาสมัชชวิสามัญ สมัยที่ ๒/๒๕๔๓ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับข้อหารือแนวทางการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีสมาชิกสภาเทศบาลมาประชุม ๑๒ คน ซึ่งนายกเทศมนตรีตำบลเขาสวนกว้างเป็นผู้เสนอ และที่ประชุมสภามีมติเห็นชอบและให้ปรับปรุงพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทั้งนี้ ได้พิจารณาจากแบบจำลองของระบบกำจัดขยะซึ่งมีองค์ประกอบหลายประการ เช่น บ่อฝังกลบขยะมูลฝอย ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ระบบระบายน้ำฝน ระบบระบายก๊าซ บ่อตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดิน แนวพื้นที่ฉนวน อาคารและระบบสาธารณูปโภค เป็นต้น ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เรียกประชุมผู้นำชุมชนและผู้ใหญ่บ้านในเขตการปกครองจำนวน ๑๐ หมู่บ้าน ๓ ชุมชน เพื่อพิจารณาการปรับปรุงระบบกำจัดขยะร่วม มีผู้มาประชุม ๑๐ คน มติที่ประชุมเห็นชอบ และเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมจำนวน ๑ แปลง เนื้อที่รวม ๑๒ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา ซึ่งเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กลุ่มที่ ๓๕๘๓ โครงการป่าเขาสวนกว้าง (E) ตำบลคำม่วง อำเภอเขาสวนกว้าง จังหวัดขอนแก่น แปลงเลขที่ ๑๐ เพื่อเพิ่มเติมจากพื้นที่ที่ทิ้งขยะเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม นายอำเภอเขาสวนกว้าง นายอำเภอน้ำพอง และผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงเพื่อความร่วมมือการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยร่วมกัน ซึ่งเป็นความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยร่วม

/ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่จัดการขยะ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามนำขยะมูลฝอยไปทิ้งที่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยร่วม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับหนังสือจากจังหวัดขอนแก่นที่ ขก ๐๐๑๔/๑๔๕๙๑ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แจ้งว่าอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้ที่ดินเพื่อปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะให้ถูกหลักสุขาภิบาลได้จนเสร็จสิ้นโครงการโดยไม่ต้องเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งก่อนที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะพิจารณาอนุญาตให้ใช้พื้นที่ดังกล่าว ได้มีการพิจารณารายละเอียดหลายประการ เช่น การศึกษาผลกระทบเบื้องต้นเพื่อประเมินผลกระทบเบื้องต้น และหามาตรการป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ซึ่งจัดทำโดยโครงการวิจัยมูลฝอย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น การตรวจสอบเบื้องต้นโครงการก่อสร้างโดยกรมควบคุมมลพิษ เป็นต้น โดยเหตุผลในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่กล่าวข้างต้นขอศาลได้พิจารณาและพิพากษายกฟ้องของผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้อยสิบเอ็ดคนคัดค้านคำให้การว่า สถานที่ก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมนั้นเป็นสถานที่ไม่เหมาะสมในการก่อสร้างบ่อกำจัดขยะด้วยเหตุผลคือ การก่อสร้างบ่อกำจัดขยะขวางทางเดินของน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ดังเห็นได้จากแบบแปลนในการก่อสร้างบ่อกำจัดขยะระบบการก่อสร้างที่อลอตระบายน้ำกึ่งกลางของบ่อกำจัดขยะทั้งสอง เพราะเป็นร่องน้ำธรรมชาติเดิม ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ผู้ถูกฟ้องคดีนำมากล่าวอ้างในรายงานการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) เป็นการประเมินอย่างคร่าวๆ ข้อมูลขาดความละเอียดทางวิชาการอยู่มาก อีกทั้งไม่ปรากฏหลักฐานในคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามว่า เอกสารรายงานการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้นำมากล่าวอ้างนั้นได้รับการตรวจสอบพิจารณาจากหน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร และถ้าหากเป็นการรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA) จะต้องได้รับการตรวจอนุมัติจากสำนักงานแผนและนโยบายสิ่งแวดล้อม (ที่ถูกคือ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม) ก่อนดำเนินโครงการ ดังนั้น ข้อมูลในรายงานการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) จึงอาจขาดรายละเอียดบางประการที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์ และมีข้อมูลไม่เพียงพอในการออกแบบก่อสร้างที่ช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงตามข้อกล่าวอ้าง เช่น ข้อมูลลักษณะภูมิอากาศที่ระบุไว้ว่า “ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอเขาสนวงวางและพื้นที่โดยรอบโครงการ

..มีปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยปีละ ๑,๑๘๘ ม.ม. ..." โดยมีได้ระบุว่าเอาข้อมูลหรือสถิตินี้มาจากแหล่งใด และค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนที่นำมากล่าวอ้างนั้นคิดมาจากสถิติปริมาณน้ำฝนย้อนหลังไปกี่ปี เฉพาะค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนที่ผู้ฟ้องคดีขอสถิติมาจากสำนักงานเกษตรอำเภอเขาสวนกวาง ซึ่งถือเป็นแหล่งข้อมูลที่อยู่ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งอ้างอิงได้ใกล้เคียงที่สุด มีการรวบรวมสถิติปริมาณน้ำฝนย้อนหลังไปเพียง ๖ ปี จากปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ในพื้นที่เขตอำเภอเขาสวนกวางมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๑,๓๔๗ ม.ม. ต่อปี ซึ่งปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปคำนวณหาปริมาณน้ำไหลในร่องน้ำตามธรรมชาติว่ามีปริมาณกี่ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง และการออกแบบคันดินที่สร้างขึ้นในบริเวณรอบบ่อและท่อลอดกึ่งกลางบ่อจะสามารถต้านแรงของน้ำที่ไหลตามธรรมชาติได้เท่าไร อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่กล่าวอ้างจึงขาดความน่าเชื่อถือในทางวิชาการ ข้อมูลด้านอุทกวิทยาและแหล่งน้ำผิวดินที่ระบุในเอกสารรายงานการศึกษาผลกระทบเบื้องต้นว่า "ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่โครงการลาดเอียงจากทางเข้าโครงการลงสู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ทิศทางด้านน้ำฝนระบายไปตามทิศทางด้านดังกล่าว...บริเวณพื้นที่ใกล้โครงการมีแหล่งน้ำผิวดินเป็นลำห้วยสายเล็กๆ อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ห่างประมาณ ๒๐๐ เมตร คือ ลำห้วยคำมีด..." การอ้างชื่อลำห้วยดังกล่าวไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ เพราะจากคำบอกเล่าของชาวบ้านลำห้วยที่กล่าวถึงนี้คือลำห้วยคำมะไฟ ซึ่งอยู่ห่างจากที่ก่อสร้างบ่อกำจัดขยะเพียง ๒๐๐ เมตร ลักษณะของความลาดเอียงของพื้นที่ทำให้น้ำฝนมีทิศทางไหลไปทางลำห้วยคำมะไฟซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของโครงการนั่นเอง พื้นที่ก่อสร้างบ่อกำจัดขยะอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เพราะอยู่ใกล้กับเขาสวนกวางซึ่งอยู่ห่างจากพื้นที่โครงการเพียง ๔ กิโลเมตร ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของโครงการ และระบุไว้ในแผนพัฒนาตำบลว่าจะปรับปรุงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว ภูเขาสวนกวางมีถ้ำพระเดช (ถ้ำขี้เกีย) โดยจะจัดทำจุดชมวิวและบูรณะสถานที่ภายในถ้ำ นอกจากนั้นจะจัดทำทำนบดินกั้นลำห้วยบริเวณต้นลำห้วยคำมะไฟ หมู่บ้านโนนทอง หมู่ที่ ๕ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจประจำหมู่บ้านและตำบล การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามกล่าวอ้างว่า การใช้สถานที่ก่อสร้างบ่อกำจัดขยะได้ผ่านความเห็นชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าแม้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองดูแลบริหารการจัดการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

/ก็ชอบที่จะ...

ก็ชอบที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๕๙ ที่ได้กำหนดไว้ว่า ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใด ที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม ก็มีได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าได้ดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์อย่างถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย แล้วหรือไม่ แม้ยังมีได้มีกฎหมายบัญญัติขึ้นมาใช้ แต่ก็มีกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่งในเรื่องดังกล่าวได้กำหนดใช้แล้ว ในปัจจุบันตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ การไม่ดำเนินการประชาพิจารณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถือเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทรงสิทธิโดยชอบที่จะยกบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาล ตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว นอกจากนั้นในคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่าได้รับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่บ้านโนนทอง หมู่ที่ ๕ แต่แท้จริงแล้วเป็นการจัดทำบันทึกการประชุมชาวบ้านโนนทองขึ้นเองโดยมิได้มีการสอบถามเกี่ยวกับเรื่องการก่อสร้างบ่อขยะที่บ้านโนนทองแต่ประการใด และนายจันทา ลาดพล ผู้ฟ้องคดีที่ ๒๐ ขณะนั้นเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นพยานยืนยันได้ว่าผู้ใหญ่บ้านโนนราศรีก็เขียนขึ้นเองในระหว่างการเดินทางไปประชุมประจำเดือนที่ว่าการอำเภอเขาสนกวาง โดยมิได้มีการสอบถามความคิดเห็นราษฎรตามที่กล่าวอ้าง

กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามยืนยันว่าการก่อสร้างบ่อกำจัดขยะในพื้นที่ดังกล่าว จะไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพราะได้ขอความร่วมมือไปยังคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้ทำการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น โดยหามาตรการป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ตามมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมด้วยรัฐและชุมชนในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ อนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ตามที่

/กฎหมายบัญญัติ...

กฎหมายบัญญัติ การดำเนินโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายย่อมได้รับความคุ้มครอง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การก่อสร้างบ่อกำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการอยู่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม ต้องเป็นสถานที่สามารถรองรับปริมาณขยะได้ไม่ต่ำกว่าวันละ ๘ ตัน เฉพาะขยะที่นำมาจากเทศบาลตำบลน้ำพองและเทศบาลตำบลเขาสวนกวาง ยังไม่รวมขยะจากองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วง การดำเนินโครงการดังกล่าวจึงมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างแน่นอน ทั้งเรื่องอากาศเสียคุณภาพน้ำใต้ดิน การเป็นแหล่งแพร่ระบาดของเชื้อโรคและพาหะของโรค ปริมาณรถขนขยะก็จะส่งเสียงรบกวนบุคคลในชุมชน และส่งผลกระทบต่อด้านสังคมและคนในชุมชนมีความแตกแยกในเรื่องการก่อสร้างบ่อกำจัดขยะอีกด้วย ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญในเรื่องการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมก่อนการดำเนินโครงการ รวมทั้งให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบการดำเนินโครงการดังกล่าว เมื่อไม่มีการกระทำดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีขอที่จะใช้สิทธิตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้สอบถามไปยังหน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม คือ กองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ไม่ได้รับคำตอบว่าวิธีปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญมีระเบียบกฎหมายให้ปฏิบัติอย่างไร และที่เคยปฏิบัติมาเป็นอย่างไร ส่วนการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Evaluation : IEE) จะถือเป็นการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ก็เป็นปัญหาข้อกฎหมาย การจัดทำมักใช้ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่หรือข้อมูลที่สามารถหาได้ทันทีเป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบว่าต้องทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) ต่อไปหรือไม่ ไม่ปรากฏว่าได้ส่งเอกสารรายงานการประเมินผลกระทบ

สิ่งแวดล้อมเบื้องต้นให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมตรวจสอบเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไปหรือไม่ แม้จังหวัดขอนแก่นจะมีได้ถูกกำหนดให้เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม แต่การทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นก็ควรดำเนินการตามหลักกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่ง ซึ่งมีประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการ หรือกิจการ และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทาง ในการจัดทำรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณจังหวัดภูเก็ท จังหวัดกระบี่ และเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๕๔๓ เอกสารรายงาน การศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นที่ว่าจัดทำในนามของโครงการวิจัยมูลฝอย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มิได้ระบุชื่อผู้ใดเป็นผู้จัดทำ ซึ่งมิได้ มีการจัดทำในนามของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่เป็นนิติบุคคลแต่อย่างใด บุคคลที่จะจัดทำ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้จะต้องเป็นนิติบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็น ผู้มีสิทธิทำรายงานฯ ซึ่งจะระบุชื่อเป็นผู้ชำนาญการ สำหรับมหาวิทยาลัยขอนแก่นมี ผู้ชำนาญการที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สามคน ได้แก่ นางวันเพ็ญ วิโรจนกุฎ นายจิรศักดิ์ จินดาโรจน์ และนายฉลอง บัวผัน

ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ต่อการปรับปรุงพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผลการสำรวจร้อยละ ๗๓ เห็นด้วยกับการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอย ไม่เห็นด้วยร้อยละ ๒๗ จึงบอกได้ว่า ประชาชนอยากเห็นสภาพการจัดการที่ดีขึ้น หากพิจารณาจากคำถามแล้วจะเห็นว่า ประชาชนในเขตพื้นที่การก่อสร้างเห็นด้วยที่จะปรับปรุงพื้นที่ทิ้งขยะเดิมที่อยู่ในสภาพ ไม่ถูกสุขลักษณะให้ดีขึ้น แต่ไม่ได้เห็นด้วยกับการปรับปรุงขยายพื้นที่เพื่อใช้เป็นที่กำจัด ขยะมูลฝอยร่วมกันระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม จากผลการสำรวจการศึกษาผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมเบื้องต้นได้รายงานไว้ว่ามีผู้ไม่เห็นด้วยร้อยละ ๕๘ และมีผู้เห็นด้วยเพียงร้อยละ ๔๒ เท่านั้น เป็นสิ่งยืนยันได้ว่าประชาชนไม่ต้องการให้มีการปรับปรุงขยายพื้นที่ทิ้งขยะจากเดิม จึงเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้ร่วมกันใช้อำนาจหน้าที่ละเมิดสิทธิของผู้ฟ้องคดี ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รับรองไว้ จึงขอให้ศาลพิจารณา พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยกเลิกมติที่ประชุมในการก่อสร้างที่ทิ้งขยะที่ราษฎรไม่เห็นชอบ

/และให้ศาล...

และให้ศาลสั่งยกเลิกโครงการก่อสร้างปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยในบริเวณที่ทิ้งขยะเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ด้วย

ผู้ถูกฟ้องคดีได้ชี้แจงเพิ่มเติมต่อศาลว่า ได้มีการทำสัญญาก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ โดยแบ่งงานออกเป็น ๑๗ งวด และมีการส่งมอบงานแล้ว ๒ ครั้ง ครบกำหนดสิ้นสุดการก่อสร้างตามสัญญาในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่าห้ามหุ้นส่วนจำกัด ฉัตรชัยเจริญ ผู้รับจ้าง ได้ดำเนินการก่อสร้างงานแล้วเสร็จและคณะกรรมการตรวจรับงานจ้างเหมาได้ตรวจรับงานไว้เรียบร้อยแล้ว โดยได้เบิกจ่ายเงินค่าจ้างให้ผู้รับจ้างแล้ว

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การเพิ่มเติมในทำนองเดียวกับคำให้การ และมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเหมาะสมของสถานที่ก่อสร้างบ่อกำจัดขยะมูลฝอยว่า ก่อนที่จะดำเนินการปรับปรุงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ขอความร่วมมือจาก ดร.สมศักดิ์ พิทักษานุรัตน์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้ช่วยวางแผนจัดการขยะมูลฝอยพร้อมทั้งออกแบบก่อสร้างปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกหลักวิชาการ แบบแปลนที่ได้ออกแบบนั้นไม่ได้ก่อสร้างขวางทางเดินของร่องน้ำที่มีอยู่เดิมตามธรรมชาติแต่อย่างใด ซึ่งสภาพเดิมของพื้นที่มีจุดที่ต่ำสุดและสูงกว่ากันอยู่ เมื่อมีฝนตกในปริมาณมากน้ำจะไหลจากที่สูงกว่าไปยังที่ต่ำกว่า ไม่ใช่ร่องน้ำตามธรรมชาติหรือมีน้ำขังในฤดูแล้งแต่อย่างใด ซึ่งจากสภาพพื้นที่ดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงให้ผู้ออกแบบดำเนินการจัดให้มีรางระบายน้ำฝนไว้เพื่อรองรับน้ำฝนในเขตโครงการและพื้นที่ข้างเคียง โดยได้ออกแบบเป็นรางระบายน้ำรอบพื้นที่โครงการและไหลลงสู่รางระบายน้ำตรงกลางพื้นที่สำหรับน้ำฝนที่ตกลงสู่พื้นที่บ่อฝังกลบถือว่าเป็นน้ำชะมูลฝอย ซึ่งจะถูกรวบรวมโดยท่อรวบรวมน้ำที่พื้นบ่อไปบำบัดยังบ่อบำบัดน้ำเสียเพื่อปรับปรุงให้น้ำมีคุณภาพตามมาตรฐานก่อนที่จะระบายลงสู่รางระบายน้ำ โดยน้ำชะมูลฝอยนี้จะมีปริมาณมากในช่วงฤดูฝนเท่านั้น และหากมีฝนตกหนักมากจะดำเนินการโดยใช้เครื่องสูบน้ำสูบจากบ่อสุดท้าย หมุนเวียนกลับเข้าไปยังบ่อขยะก่อน ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการก่อสร้างปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยดังกล่าวไม่ได้ก่อสร้างขวางทางเดินของร่องน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติแต่อย่างใด และเป็นสถานที่ที่เหมาะสมในการก่อสร้างปรับปรุงเป็นที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักวิชาการและถูกหลักสุขาภิบาล กรณีการดำเนินโครงการโดยไม่ได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชน

/(ประชาพิจารณ์)...

(ประชาพิจารณ์) ตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น ในวันที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วง เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ที่พิจารณาโครงการดังกล่าว ยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว แต่อย่างไรก็ดี การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่งคือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น ระเบียบดังกล่าว ออกมาก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ใช้บังคับ และมีใช้กฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่งที่จะนำมาปรับใช้แก่กรณีได้ตามมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในแนวทางอื่นได้แก่ ในการประชุมคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงเพื่อพิจารณาแนวทางการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลน้ำพอง ได้มีตัวแทนหมู่บ้านที่ตั้งโครงการและที่ใกล้เคียงเข้าร่วมประชุม ที่ประชุมมีมติให้ผู้ใหญ่บ้านโนนทอง หมู่ที่ ๕ ผู้ใหญ่บ้านโนนราศรี หมู่ที่ ๑๓ และผู้ใหญ่บ้านนาอ่างทอง หมู่ที่ ๗ ประชุมรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านตน ในกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นทีมงานของ ดร.สมศักดิ์ พิทักษานุรัตน์ ออกไปสอบถามและรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่ที่ ๕ หมู่ที่ ๗ และหมู่ที่ ๑๓ ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ได้ดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงทุกคนเป็นตัวแทนของราษฎรจากทุกหมู่บ้านได้มาประชุมแสดงความคิดเห็นและพิจารณาในการดำเนินการดังกล่าว

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การเพิ่มเติมในทำนองเดียวกับคำให้การและมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า แม้ว่ากฎหมายจะมีได้กำหนดให้โครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยในคดีนี้ต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) หรือรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) ก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาเห็นว่าเป็นการสมควรจัดทำ IEE เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลและแนวทางในการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น และทราบความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการ คุณสมบัติของผู้จัดทำรายงานประเภทผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นคือ ดร.สมศักดิ์ พิทักษานุรัตน์

เป็นผู้มีคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการ หรือกิจการ และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทาง ในการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นในเขตพื้นที่คุ้มครอง สิ่งแวดล้อมบริเวณจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่กำหนดว่า รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นให้จัดทำโดยบุคคลมีวุฒิ การศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งมีประสบการณ์หรือผ่านการฝึกอบรม ด้านสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมง รวมทั้งต้องมีผลงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ดร.สมศักดิ์ พิทักษานุรัตน์ ยังมีชื่อเป็นเจ้าหน้าที่ ประจำตามใบอนุญาตเป็นผู้มีสิทธิทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับชื่อ ลำห้วยคำมีดินนั้นเป็นเพียงการพิมพ์เอกสารผิดพลาด ที่ถูกต้องคือลำห้วยคำมะไฟ จริง แต่ การพิมพ์ชื่อผิดพลาดก็มิได้ทำให้สาระสำคัญในข้อเท็จจริงผิดไป เพราะเป็นเพียงลำห้วยเล็ก ๆ เพียงสายเดียวที่อยู่ห่างจากโครงการไปประมาณ ๒๐๐ เมตร ซึ่งจะมีน้ำไหลในช่วงฤดูฝนเท่านั้น และน้ำจากโครงการฯ ก็ไม่ได้ไหลลงสู่ลำห้วยดังกล่าว การก่อสร้างโครงการดังกล่าวเสร็จ เรียบร้อยแล้วตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้การเพิ่มเติมในประเด็นการก่อสร้างบ่อกำจัดขยะ ขวางทางเดินของน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติและสร้างท่อลอดระบายน้ำกึ่งกลางของบ่อ กำจัดขยะทั้งสองเพราะเป็นร่องน้ำตามธรรมชาตินั้น แบบแปลนที่ออกแบบนั้นไม่ได้ก่อสร้าง ขวางทางเดินของน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติแต่อย่างใด ซึ่งสภาพเดิมของพื้นที่มีจุดที่สูงต่ำ ต่างกัน เมื่อมีฝนตกในปริมาณมากน้ำจะไหลจากที่สูงกว่าไปยังที่ต่ำกว่า ไม่ได้เป็นร่องน้ำ ตามธรรมชาติหรือมีน้ำขังในฤดูแล้งแต่อย่างใด จากสภาพพื้นที่ดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงให้ผู้ออกแบบดำเนินการจัดให้มีรางระบายน้ำฝนไว้เพื่อรองรับน้ำฝนที่อยู่ในเขตโครงการ รวมทั้งน้ำฝนบางส่วนจากพื้นที่ด้านข้าง โดยได้ออกแบบเป็นรางระบายน้ำรอบพื้นที่ โครงการและไหลลงสู่รางระบายน้ำบริเวณตรงกลางพื้นที่ สำหรับน้ำฝนที่ตกลงสู่พื้นที่ บ่อฝังกลบถือว่าเป็นน้ำชะมูลฝอย ซึ่งจะถูกรวบรวมโดยท่อรวบรวมน้ำที่พื้นบ่อไปบำบัด ยังบ่อบำบัดน้ำเสีย เพื่อปรับปรุงให้น้ำมีคุณภาพตามมาตรฐานก่อนที่จะระบายลงสู่ รางระบายน้ำ โดยน้ำชะมูลฝอยนี้จะมีปริมาณมากในช่วงฤดูฝนเท่านั้น และหากมีฝนตกหนักมาก

/จะดำเนินการ...

จะดำเนินการโดยใช้เครื่องสูบน้ำจากบ่อสุดท้ายหมุนเวียนกลับเข้าไปยังบ่อขยะก่อนเป็นการ
ถูกหลักวิชาการและหลักสุขภาพ

ศาลปกครองชั้นต้นได้แสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมโดยได้ตรวจสอบบริเวณ
สถานที่พิพาทเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ โดยแบ่งการตรวจสอบออกเป็น ๓ ประการ คือ
๑. ตรวจสอบสภาพโดยรอบบริเวณบ่อกำจัดขยะมูลฝอย ๒. ให้พยานผู้เชี่ยวชาญพร้อม
เจ้าหน้าที่ตรวจระดับเสียงของรถบรรทุกขยะและเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในการกำจัดขยะ
โดยจำลองสภาพการทำงานเหมือนปฏิบัติงานจริง โดยกำหนดตำแหน่งตรวจสอบระดับเสียง
สองแห่งคือ บริเวณข้างบ่อกำจัดขยะด้านทิศเหนือและบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมด้านทิศใต้
ของบ่อกำจัดขยะ ห่างจากแนวรั้วประมาณ ๒๐ เมตร ๓. ให้เจ้าหน้าที่ศาลร่วมกับราษฎร
ตัวแทนผู้ฟ้องคดีเดินสำรวจตามทางน้ำที่ไหลออกจากทางระบายน้ำข้างบ่อกำจัดขยะมูลฝอย
เพื่อตรวจสอบเส้นทางไหลของน้ำ ผลการตรวจสอบเส้นทางไหลของน้ำจากท่อลอด
ระบายน้ำผ่านบ่อกำจัดขยะมูลฝอย นายจันทา ลาดพล ผู้ฟ้องคดีที่ ๒๐ ได้นำเจ้าหน้าที่ศาล
ตรวจสอบเส้นทางไหลของน้ำและได้ให้ถ้อยคำว่ามีน้ำที่ไหลออกจากท่อลอดระบายน้ำ
ได้ไหลผ่านที่นาของนายบุญยั้ง ไม่ทราบนามสกุล และอีกจุดหนึ่งไหลผ่านไร่อ้อยและไหลเอ่อ
บริเวณไร่อ้อยลงสู่ลำห้วยคำมะไฟและไหลสู่อ่างเก็บน้ำขนาดเล็กที่ชาวบ้านอาศัยใช้น้ำ ระยะ
ทางการไหลของน้ำประมาณ ๒ กิโลเมตร

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ถ้อยคำว่ามีน้ำที่ไหลออกจากท่อลอดระบายน้ำด้านทิศใต้
ของบ่อกำจัดขยะมาจากน้ำฝนตามไร่นาและจากรางระบายน้ำฝนภายในโครงการ น้ำจากบ่อ
กำจัดขยะจะไม่ไหลลงไปทางท่อลอดระบายน้ำดังกล่าว เนื่องจากมีแผ่น P.E. และแผ่น
GEOTEXTILE วางอยู่ที่ใต้ดินซึ่งจะไม่ซึมลงสู่ใต้ดิน แต่จะซึมลงสู่ท่อและมีเครื่องสูบน้ำสูบบ่อ
บำบัดน้ำเสีย เพื่อใช้น้ำรดต้นไม้โดยรอบโครงการ ในกรณีที่มีฝนตกหนักจะใช้เครื่องสูบน้ำ
จำนวน ๒ เครื่อง ช่วยในการสูบน้ำเข้าสู่บ่อบำบัด

ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๐ (นางสาวอาระยา นันทโพธิเดช)
ให้ถ้อยคำว่ามีพยานได้พาเจ้าหน้าที่จากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๐ จำนวน ๓ คน และ
เจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษจำนวน ๑ คน ตรวจวัดระดับเสียงพื้นฐานในภาวะที่ไม่มีมีการ
ทำงานของเครื่องจักร เพื่อเปรียบเทียบกับขณะที่เครื่องจักรทำงาน ค่าระดับเสียงที่วัดได้จะ
นำไปเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานเพื่อใช้พิจารณาถึงผลกระทบทางด้านเสียงที่จะมีต่อ

ประชาชน และการตรวจวัดจะสามารถวัดได้ว่าเสียงที่เกิดขึ้นจริงจะมีค่ามากน้อยเพียงใด เสียงที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพจะต้องมีระดับเสียงดังมากสูงกว่า ๙๐ เดซิเบลเอ และมีระยะเวลานาน โครงการบ่อกำจัดขยะมูลฝอยนี้ได้ขอรับการสนับสนุนจาก กระทรวงวิทยาศาสตร์ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๐ มีหน้าที่ในการตรวจสอบความพร้อม ด้านระบบ ต้องมีที่ดินที่เจ้าของที่ดินยินยอมให้ก่อสร้าง และเทศบาลต้องมีความพร้อม ที่จะสร้าง ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๐ ได้จัดทำรายงานผลการตรวจวัดเสียง ณ บริเวณสถานที่กำจัดขยะพิพาท ซึ่งดำเนินการโดยนางสาวอาระยา นันทโพธิเดช ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๐ และคณะเจ้าหน้าที่ ร่วมกับรองศาสตราจารย์ วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ ผู้อำนวยการศูนย์การจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ ผู้ช่วยนักวิจัย สรุปผลได้ว่า ได้ทำการตรวจวัดเป็นค่าระดับเสียงเฉลี่ย (Equivalent Sound Pressure Level, $L_{Aeq,T}$) ในช่วงเวลาที่มีการทำงานของเครื่องจักรอุปกรณ์และรถบรรทุกขยะ และตรวจวัดค่าระดับเสียงพื้นฐาน (L_{90}) เป็นเวลา ๕ นาที และ ๑ ชั่วโมง ในขณะที่ไม่มี กิจกรรมการขนขยะมูลฝอยและฝังกลบ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้วิธีการตรวจวัด ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๐) เรื่อง มาตรฐาน ระดับเสียงโดยทั่วไป และประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง ค่าระดับเสียงขณะมีการรบกวน และประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดวิธีการตรวจวัดระดับเสียงพื้นฐาน และ ระดับเสียงขณะมีการรบกวน เนื่องจากระบบกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังไม่เปิดดำเนินการ การตรวจวัดระดับเสียงจึงเป็นการจำลองสถานการณ์ตามกิจกรรมปกติ ของการทำงานของระบบกำจัดขยะจำนวน ๑ รอบการทำงาน เพื่อให้สามารถตรวจวัด ระดับเสียงในขณะที่มีการทำงานได้ ซึ่งประกอบด้วยรถบรรทุกขยะแบบเปิดข้างเทท้ายวิ่งนำขยะ มาซังน้ำหนักที่เครื่องซัง แล้ววิ่งผ่านถนนด้านข้างบ่อเพื่อนำขยะไปที่บ่อฝังกลบขยะ ประมาณสองเที่ยวต่อหนึ่งวัน และใช้รถแทรกเตอร์ขนาดเล็กปรับหน้าดินในบ่อพร้อมเกลี่ยขยะ ในหลุมฝังกลบและใช้ดินปิดทับหน้าอีกครั้งตามวิธีการตามหลักวิชาฝังกลบขยะชุมชน จนถึง รถบรรทุกขยะเปล่าวิ่งออกจากพื้นที่ รวมระยะเวลา ๒๔ นาทีต่อหนึ่งรอบการทำงาน จุดตรวจวัดระดับเสียงได้กำหนดไว้ ๓ จุดตรวจวัด คือ ๑. บริเวณระบบกำจัดขยะมูลฝอย ห่างจากแหล่งกำเนิดเสียงประมาณ ๕ เมตร ๒. บริเวณไร่อ้อยด้านข้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย ห่างจากแหล่งกำเนิดเสียงประมาณ ๑๕๐ เมตร ๓. ด้านข้างของวัดบ้านโนนทอง ห่างจาก

แหล่งกำเนิดเสียงประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร ผลการตรวจวัดระดับเสียงพื้นฐานในขณะที่ไม่มีการจราจรฝึกลบขยาะที่จุดตรวจวัดทั้งสามจุด พบว่ามีค่าระดับเสียงเฉลี่ยประมาณ ๔๐ - ๔๗ เดซิเบลเอ ซึ่งเป็นระดับเสียงปกติในชุมชนในเขตนอกเมืองหรือชนบท และไม่มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน (ค่ามาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไป ระดับเสียงเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ไม่เกิน ๗๐ เดซิเบลเอ) ผลการตรวจวัดระดับเสียงภายในรั้วระบบกำจัดขยะมูลฝอย ขณะมีการรบกวนจากการจำลองสถานการณ์ฝึกลบขยาะ พบว่าระดับเสียงเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงประมาณ ๖๐ เดซิเบลเอ หรือเมื่อคำนวณเป็นค่าระดับเสียงเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ มีค่าประมาณ ๔๖.๒ เดซิเบลเอ ซึ่งพบว่ามีแนวโน้มจะเกิดการรบกวนต่อผู้ปฏิบัติงานภายในระบบ ผลการตรวจวัดระดับเสียงที่ไร้อัดด้านข้างระบบกำจัดขยะขณะมีการรบกวนจากการจำลองสถานการณ์ฝึกลบขยาะ พบว่ามีระดับเสียงเฉลี่ย ๑ ชั่วโมง ประมาณ ๔๐ เดซิเบลเอ ซึ่งไม่มีแนวโน้มจะเกิดการรบกวนต่อชุมชนในขณะนี้ สรุปผลโดยรวมจากการตรวจวัดระดับเสียงขณะที่มีการฝึกลบขยาะเป็นการจำลองสถานการณ์ พบว่าไม่มีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของคน แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดการรบกวนต่อผู้ปฏิบัติงานภายในระบบ

ศาลปกครองชั้นต้นไต่สวนพยานเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ และได้ข้อเท็จจริงจากนายสมพร ภูพัฒน์วิบูลย์ นิติกร ๗ ว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่า บรรดาที่ดินที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มาในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินนอกจากดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แล้ว ยังมีการใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการมอบหมายให้เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาอนุญาตการใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่นๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งระเบียบดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๓) (๖) และ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ กิจการเกี่ยวกับการใช้ที่ดินเพื่อเป็นบ่อกำจัดขยะมูลฝอย มิใช่กิจการที่กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าว แต่การอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อทำบ่อกำจัดขยะมูลฝอยได้อาศัยการพิจารณาตามข้อ ๑๗ ของระเบียบดังกล่าว

/ซึ่งกำหนดว่า...

ซึ่งกำหนดว่า การใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นนอกจากข้อ ๖ ถึง ๑๖ ให้เสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาตามความจำเป็น ซึ่งได้นำเรื่องการขออนุญาตใช้ที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ วันพุธที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๔ หลังจากที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินได้แล้ว เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจึงได้ออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่นๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน เลขที่ ๑๔๗/๒๕๔๕ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ สำหรับประเด็นกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน ตามความในมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุน หรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนจำนวน ๕ ประเภทกิจการ

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามมีอำนาจหน้าที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย ตามมาตรา ๑๖ (๑๘) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบด้วยมาตรา ๖๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และมาตรา ๕๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ การดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงเป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ นอกจากนี้ ในขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญในการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า ก่อนที่จะเริ่มโครงการผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นและได้รับอนุมัติให้ดำเนินการนอกเขตจากผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว จึงเห็นว่า การดำเนินการตามโครงการได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดโดยชอบแล้ว สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดียกบทบัญญัติ ตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่บัญญัติว่า การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นั้น ในปัจจุบันมีกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่เพียงฉบับเดียว คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภท และขนาดของโครงการ หรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ ซึ่งตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จำนวน ๓ ฉบับ กำหนดประเภทของโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ และโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่พิพาทในคดีนี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านประเภทโครงการหรือกิจการที่จะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และสถานที่ตั้งของโครงการมิได้ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกำหนดให้เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ ปีที่กำหนดให้โครงการทุกประเภทและทุกขนาดต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม จึงไม่อยู่ในบังคับให้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือไม่ ก็ไม่มีผลทำให้การดำเนินโครงการระบบกำจัดมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามนี้ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และพิเคราะห์มาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ

รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใด ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย สำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่อง ดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ เห็นว่า ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการกฎหมายเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่ออนุรักษ์ การให้เป็นไปตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีระเบียบ สำนักงานกฤษฎีกาว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความเห็นในปัญหาสำคัญ ที่มีข้อโต้เถียงหลายฝ่ายสำหรับเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในการดำเนินงาน อันมีผลกระทบต่อประชาชน ระเบียบดังกล่าวมิได้บังคับให้การดำเนินโครงการของรัฐจะต้อง จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ แต่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของ รัฐมนตรีสำหรับการดำเนินโครงการของราชการส่วนกลาง หรือดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับการดำเนินโครงการของราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น ตามข้อ ๗ ข้อ ๘ และข้อ ๙ ของระเบียบดังกล่าว โครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม ในคดีนี้เป็นโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของ ผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะพิจารณาความเหมาะสมว่าควรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์หรือไม่ เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นได้ใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย จึงเหลือแต่เพียงกรณีการพิจารณาความเหมาะสมว่าสมควรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ หรือไม่ ซึ่งเป็นดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะพิจารณาตามความเหมาะสม ศาลไม่อาจก้าวล่วงเข้าไปใช้ดุลพินิจพิจารณาทบทวนในเรื่องความเหมาะสมแทนเจ้าหน้าที่ ของรัฐฝ่ายบริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารราชการแผ่นดินได้ มิฉะนั้น จะกลายเป็นการบริหารราชการแผ่นดินโดยศาลซึ่งเป็นองค์กรทางฝ่ายตุลาการ อันขัดต่อ หลักการแบ่งแยกอำนาจตามมาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น การดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยในคดีนี้ แม้ว่าจะจัดทำประชาพิจารณ์หรือไม่ก็ตาม ก็มีได้ทำให้การดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะการตัดสินใจว่า ควรจัดทำประชาพิจารณ์หรือไม่ เป็นการใช้ดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นเป็น

ผู้พิจารณาความเหมาะสม และไม่ปรากฏว่าผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นได้ใช้ดุลพินิจ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาต่อมาก็คือ การดำเนินโครงการระบบ กำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม เป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ใช้ที่ดินบริเวณที่พิพาททั้งขยะมูลฝอยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อเนื่องมาจนถึงเริ่มก่อสร้างปรับปรุงบ่อกำจัดขยะมูลฝอย เป็นเวลาประมาณ ๑๐ ปีมาแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามตกลงร่วมกันในการปรับปรุงสถานที่ดังกล่าวเพื่อใช้กำจัดขยะมูลฝอย ร่วมกัน แม้ว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่จะนำไปทิ้งบริเวณดังกล่าวจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น มากกว่าเดิม แต่ลักษณะการดำเนินการจะเป็นไปอย่างถูกสุขลักษณะยิ่งขึ้นกว่าเดิม การกระทำละเมิดจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายทำให้ได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน ฯลฯ ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ความเดือดร้อนเสียหาย ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวในคำฟ้องประการแรกว่า บ่อกำจัดขยะมูลฝอยก่อสร้างขวางทางน้ำ ตามธรรมชาติที่ไหลลงสู่แหล่งน้ำที่ประชาชนใช้ ประการที่สองมีว่า ความเดือดร้อนรำคาญ จากเสียงรถบรรทุกขยะที่วิ่งผ่านและเสียงเครื่องจักรกลที่ใช้ในโครงการ ประการที่สามมีว่า ความเดือดร้อนรำคาญในเรื่องกลิ่นเหม็น แมลงและสัตว์ต่างๆ ที่เข้าไปหากินในบ่อทั้งขยะ และเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค เห็นว่า กรณีสถานที่ตั้งบ่อกำจัดขยะมูลฝอยก่อสร้างขวางทางน้ำ ตามธรรมชาติที่ไหลลงสู่แหล่งน้ำที่ประชาชนใช้นั้น ศาลได้ตรวจสอบสถานที่พิพาทแล้ว ปรากฏว่า บ่อกำจัดขยะมูลฝอยมิได้ก่อสร้างขวางลำห้วยหรือทางน้ำที่มีน้ำไหลประจำ เป็นเพียงแต่สภาพภูมิประเทศมีระดับความสูงต่ำแตกต่างกัน เมื่อมีฝนตกชุกน้ำที่ไหล มาจากที่สูงกว่าจะไหลผ่านลงสู่ที่ต่ำ เมื่อมีการก่อสร้างบ่อกำจัดขยะมูลฝอยที่มีแนวทางยาว ขวางทิศทางการไหลของน้ำ จึงได้มีการก่อสร้างท่อลอดเพื่อระบายน้ำให้ลอดผ่านลงสู่ที่ต่ำ รวมทั้งระบายน้ำฝนที่ตกบริเวณรอบโครงการออกสู่ภายนอก ซึ่งน้ำที่ไหลผ่านออกไปนั้น เป็นน้ำฝนที่มีได้ปนเปื้อนขยะมูลฝอย ส่วนน้ำฝนที่ตกลงสู่บ่อกำจัดขยะจะไม่มีการระบาย ออกสู่ภายนอกโครงการ เนื่องจากมีการปูแผ่นยางรองพื้นบ่อกำจัดขยะสองชั้น และมีท่อรองรับน้ำไปสู่อบوابัดน้ำเสียเพื่อใช้น้ำรดต้นไม้ที่ปลูกโดยรอบบ่อกำจัดขยะ ดังนั้น จึงไม่มีกรณีที่มีน้ำปนเปื้อนสิ่งสกปรกจากขยะมูลฝอยออกไปสู่แหล่งน้ำภายนอกแต่อย่างใด

/อย่างไรก็ตาม...

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่อาจพิสูจน์ได้แน่ชัดว่าจะมีน้ำปนเปื้อนสารพิษหรือเชื้อโรคไหลออกจากบ่อกำจัดขยะมูลฝอยออกสู่ภายนอกได้หรือไม่ เนื่องจากยังไม่มีการใช้งานบ่อกำจัดขยะมูลฝอยในสภาพการใช้งานจริง แม้ว่าโดยเทคนิคการก่อสร้างเป็นที่คาดหมายว่าจะไม่มีน้ำปนเปื้อนขยะมูลฝอยออกสู่ภายนอกได้ แต่ถ้าในทางปฏิบัติในการใช้งานจริงมีความบกพร่องในด้านการบำรุงรักษาหรือการใช้งานทำให้มีน้ำปนเปื้อนสารพิษหรือเชื้อโรคไหลออกสู่ภายนอกก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่บุคคลอื่น ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายย่อมมีสิทธิฟ้องขอให้ระงับการกระทำการหรือเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่วนกรณีความเดือดร้อนรำคาญจากเสียงรบกวนรถบรรทุกขยะที่วิ่งผ่านและเสียงเครื่องจักรกลที่ใช้ในโครงการนั้น บริเวณบ้านเรือนที่พักอาศัยของผู้ฟ้องคดีในหมู่บ้านโนนทอง-โนนราศรี อยู่ห่างจากสถานที่ตั้งบ่อกำจัดขยะมูลฝอยประมาณ ๑ กิโลเมตร รถบรรทุกขยะมูลฝอยที่นำขยะมูลฝอยไปทิ้งมิได้มีความดังของเครื่องยนต์มากไปกว่ารถบรรทุกทั่วไปหรือรถที่ใช้ในการเกษตร และมีการวิ่งผ่านวันละเพียงไม่กี่เที่ยว พยานผู้เชี่ยวชาญได้วัดระดับความดังของเสียงโดยจำลองสภาพการทำงานขของรถบรรทุกขยะและรถแทรกเตอร์ที่ใช้ในระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้เหมือนกับการทำงานจริง ปรากฏว่าระดับเสียงการทำงานของเครื่องยนต์ต่างๆ ภายในรั้วของระบบกำจัดขยะมูลฝอยมีระดับเสียงเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงประมาณ ๖๐ เดซิเบลเอ หรือคำนวณเป็นค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่าประมาณ ๔๖.๒ เดซิเบลเอ ส่วนตำแหน่งไร้อ้อยห่างจากรั้วระบบกำจัดขยะมูลฝอย ๑๕๐ เมตร มีระดับเสียงเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงประมาณ ๔๐ เดซิเบลเอ ซึ่งระดับเสียงที่ถือว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพจะมีระดับเสียงสูงกว่า ๙๐ เดซิเบลเอ เป็นระยะเวลาานาน ดังนั้น จึงเห็นว่าระดับความดังของเสียงในการปฏิบัติงานระบบกำจัดขยะมูลฝอยยังไม่ถึงขนาดเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรืออนามัยของผู้ฟ้องคดีในขณะทำการเกษตรอยู่ที่แปลงเกษตรกรรมโดยรอบบ่อกำจัดขยะมูลฝอย หรือขณะอยู่อาศัยที่บ้านเรือนห่างออกไปประมาณ ๑ กิโลเมตรแต่อย่างใด สำหรับกรณีความเดือดร้อนรำคาญในเรื่องกลิ่นเหม็น แฉลง และสัตว์ต่างๆ ที่เข้าไปหากินในบ่อทิ้งขยะ และเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค มีการก่อสร้างรั้วโดยรอบบริเวณบ่อกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งจะป้องกันปัญหาสุนัขหรือสัตว์ต่างๆ เข้ามาคุ้ยเขี่ยหาอาหารในบริเวณกองขยะ นอกจากนั้น ตามแผนการทำงาน

/ที่ผู้ถูกฟ้องคดี...

ที่ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงต่อศาล เมื่อนำขยะมูลฝอยมาเทในบ่อทิ้งขยะแล้วจะต้องมีการนำดินมาเทกลับทับทุกวันเพื่อกันแมลงมาตอมและป้องกันการส่งกลิ่นเหม็นรบกวนราษฎร ในขณะนี้จึงยังไม่เกิดเหตุละเมิดอันเนื่องมาจากความเดือดร้อนรำคาญในเรื่องกลิ่นเหม็นแมลง และสัตว์ต่างๆ ที่เข้าไปหากินในบ่อทิ้งขยะ และเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค เนื่องจากยังไม่มีการใช้งานจริง ต่อเมื่อมีการเริ่มใช้งานแล้วปรากฏว่าทางปฏิบัติมิได้เคร่งครัดในเรื่องการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม มิได้นำดินมาเททับขยะทุกวันตามแผนงานที่กำหนดไว้ ย่อมไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่จะนำคดีมาฟ้องศาลใหม่ได้ ด้วยเหตุดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นจึงเห็นว่า ระบบกำจัดขยะมูลฝอยรวมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เลือกใช้เทคนิคการก่อสร้างและวิธีการจัดการขยะมูลฝอยทางวิทยาศาสตร์ที่ดีเพียงพอในการจัดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในขณะนี้แล้ว ยังไม่ปรากฏว่าการดำเนินโครงการดังกล่าวเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีในขณะที่ยื่นฟ้องคดี หากต่อไปในอนาคตมีการบริหารจัดการไม่ดีพออาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่บุคคลอื่น ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายย่อมมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นในคดีนี้เนื่องจากโครงการดังกล่าวขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชนในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจมาตั้งแต่ต้น จึงก่อให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างประชาชนในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการดังกล่าว ทางแก้ไขปัญหานี้จึงมิใช่การอ้างอิงแต่เพียงหลักกฎหมาย แต่ควรคำนึงถึงเรื่องสังคมวิทยาประกอบด้วย โดยถือเป็นเรื่องปกติที่ประชาชนในทุกพื้นที่จะต้องต่อต้านโครงการในลักษณะบ่อกำจัดขยะมูลฝอยนี้มิให้มาอยู่ในพื้นที่ของตน เนื่องจากประชาชนที่ไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากโครงการแต่กลับต้องรับภาระความเสียหายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น การลดแรงต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่จึงอาจกระทำได้โดยการให้มีตัวแทนประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลการบริหารจัดการโครงการ เพื่อให้มีการจัดการด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมที่ดีอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ และให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการใช้พื้นที่เมื่อสิ้นสุดโครงการต่อไป ศาลปกครองชั้นต้นจึงพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีทั้งหมดยกเว้นผู้ฟ้องคดีที่ ๕๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๖๔ อุทธรณ์ว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๕๖ วรรคสอง บัญญัติว่าการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพ

สิ่งแวดล้อมจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้จัดทำขึ้นนั้น เป็นโครงการและกิจการที่มีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยแท้ ซึ่งต้องด้วยมาตรา ๕๖ วรรคสองแล้ว และบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้นเป็นบทบังคับเด็ดขาดว่าจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้กระทำตามเงื่อนไขต่างๆ ตามที่มาตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้กำหนดไว้ แม้ในปัจจุบันจะยังไม่มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญในมาตราดังกล่าวออกมาใช้บังคับ แต่หลักของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติเอาไว้โดยชัดแจ้งแล้วว่า ถ้าเป็นโครงการหรือกิจการที่มีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงจำเป็นต้องทำตามเงื่อนไขที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ การที่ศาลปกครองชั้นต้นได้หยิบยกเอาพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง และประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง การกำหนดประเภทและขนาดของโครงการ หรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน ๓ ฉบับ และมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับที่ตั้งของโครงการก็มีได้อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ ปี ที่กำหนดให้โครงการทุกประเภท และทุกขนาดต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งกฎหมาย กฎ หรือมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้ออกมาใช้บังคับก่อนรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ หากศาลปกครองชั้นต้นได้นำเอาบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ หรือมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมาใช้บังคับแก่คดีนี้ก็เท่ากับว่าโครงการระบบกำจัดขยะที่พิพาทซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงกับทั้งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนจำนวนมากไม่จำเป็นต้องทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและไม่จำเป็นต้องให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นก่อนมีการดำเนินการ อันเป็นเงื่อนไขที่เป็นสาระสำคัญตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ถูกยกเว้นโดยกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ดังกล่าวตามที่ศาลปกครองชั้นต้น

/ได้หยิบยกมา...

ได้หยิบยกมาใช้บังคับแก่คดีนี้ ซึ่งก็เท่ากับว่าผลจากคำพิพากษาทำให้สาระสำคัญแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการวางหลักการปกครองประเทศไทยในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วเอามาใช้ไม่ได้

ส่วนคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ก็เช่นเดียวกัน แม้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจะยังมีได้บัญญัติขึ้นมาใช้บังคับ และการที่ศาลปกครองชั้นต้นได้นำเอาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาบังคับแก่คดี โดยเห็นว่าระเบียบดังกล่าวมิได้เป็นข้อบังคับเด็ดขาดที่จะบังคับให้การดำเนินโครงการของรัฐจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ แต่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของรัฐมนตรีสำหรับการดำเนินโครงการของราชการส่วนกลาง หรือดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับการดำเนินโครงการของราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น การพิจารณาความเหมาะสมว่าสมควรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์หรือไม่ เป็นดุลพินิจโดยเฉพะะของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะพิจารณาตามความเหมาะสม ศาลไม่อาจก้าวล่วงเข้าไปใช้ดุลพินิจพิจารณาความเหมาะสมแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายบริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารราชการแผ่นดินได้ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยต่อข้อวินิจฉัยดังกล่าว เพราะตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นหลักที่ให้สิทธิต่อบุคคลที่จะได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติ หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญดังกล่าวกำหนดไว้อย่างชัดเจนแล้วว่าก่อนมีการอนุญาต หรือดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่เข้าเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญในมาตรานี้กำหนดไว้ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัตินั้น ย่อมหมายความว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดให้ต้องมีการทำประชาพิจารณ์หากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่เข้าเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดซึ่งเป็นหลักบังคับเสร็จเด็ดขาด มิอาจจะให้ใช้

ดุลพินิจพิจารณาความเหมาะสมในการทำประชาพิจารณ์แต่ประการใด นอกจากนี้ การที่ศาลปกครองชั้นต้นอ้างว่า ศาลไม่อาจก้าวล่วงไปใช้ดุลพินิจพิจารณาทบทวนในเรื่องความเหมาะสมแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายบริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารราชการแผ่นดินได้ มิฉะนั้นจะกลายเป็นการบริหารราชการแผ่นดินโดยศาล ซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายตุลาการ อันขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจตามมาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ศาลมิได้ก้าวล่วงเข้าไปใช้ดุลพินิจพิจารณาทบทวนในเรื่องความเหมาะสมว่าการดำเนินโครงการดังกล่าวสมควรจะต้องทำประชาพิจารณ์หรือไม่ ย่อมเป็นการวินิจฉัยที่ขัดต่อมาตรา ๒๓๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งบัญญัติว่า การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ เพราะรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวในมาตรา ๕๙ ได้บัญญัติหลักความจำเป็นต้องทำประชาพิจารณ์เอาไว้แล้ว จึงมีคำถามว่าการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตนหรือชุมชนท้องถิ่นจะไม่ทำประชาพิจารณ์ก่อนอนุญาตหรือดำเนินโครงการดังกล่าวได้หรือไม่ ย่อมเป็นปัญหาข้อกฎหมาย และการที่ศาลปกครองชั้นต้นยกเอาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาบังคับใช้แก่คดีนี้โดยเห็นว่า การจะพิจารณาถึงความเหมาะสมในการจัดทำประชาพิจารณ์ย่อมเป็นดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น จึงทำให้หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญดังกล่าวตามมาตรา ๕๙ ซึ่งบัญญัติโดยชัดแจ้งแล้ว ถูกยกเว้นการบังคับ และการที่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า แม้ว่าจะจัดทำประชาพิจารณ์หรือไม่ก็ตาม ก็มีได้ทำให้โครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะการตัดสินใจว่าสมควรจะจัดทำประชาพิจารณ์หรือไม่ เป็นการใช้ดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสม และไม่ปรากฏว่าผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นใช้ดุลพินิจไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การวินิจฉัยดังกล่าวของศาลปกครองชั้นต้นขัดกับหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญดังกล่าวในมาตรา ๕๙ อย่างชัดแจ้ง อนึ่ง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ ข้อบังคับที่ศาลปกครองชั้นต้นได้หยิบยกมาใช้บังคับแก่คดีนี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าวมาตรา ๕๖ วรรคสอง และมาตรา ๕๙ อย่างชัดแจ้ง และกรณีดังกล่าว

/ยังไม่เคย...

ยังไม่เคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติทั้งสองมาตรานี้ ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดรอการพิจารณาพิพากษาไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นของผู้ฟ้องคดีซึ่งโต้แย้งว่า มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไปให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ในการพิจารณาหรือมีคำสั่งในคดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดจะต้องใช้บทบัญญัติมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับ แต่เนื่องจากผู้อุทธรณ์ (ผู้ฟ้องคดี) โต้แย้งว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติมาตรา ๕๖ วรรคสอง และมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติดังกล่าวมาก่อน ศาลปกครองสูงสุดจึงให้ส่งข้อโต้แย้งไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และให้รอการพิจารณาคดีนี้ไว้ชั่วคราว

ต่อมา ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๒ ว่า ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยคำร้องนี้ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว โดยบทบัญญัติมาตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายไปขัดหรือแย้งนั้น มีหลักการอย่างเดียวกันกับบทบัญญัติมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงวินิจฉัยคำร้องนี้ตามบทบัญญัติมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง หรือไม่ พิจารณาแล้วรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และ

รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม และวรรคสองได้บัญญัติให้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว และวรรคสามบัญญัติให้สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่ได้ตราขึ้นใช้บังคับก่อนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อส่งเสริมประชาชนและองค์กรเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกำหนดมาตรการควบคุมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อ การดำรงชีพและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ ทั้งนี้ มาตรา ๔๖ วรรคสอง ยังได้บัญญัติถึงวิธีการออกประกาศของรัฐมนตรีไว้ด้วยว่า ในการประกาศตามวรรคหนึ่งให้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ แนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องเสนอพร้อมกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการแต่ละประเภทและแต่ละขนาดด้วย บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติมอบอำนาจให้ฝ่ายบริหาร คือ รัฐมนตรีที่รับผิดชอบกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือ

/หรือกิจการ...

กิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการออกประกาศ คือ ต้องให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเห็นชอบก่อน จึงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลใช้บังคับ บทบัญญัติมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็นมาตรการทางกฎหมายประการหนึ่งที่ใช้บังคับกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีการดำเนินโครงการหรือกิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หากรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ประกาศให้โครงการหรือกิจการใดต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ดำเนินโครงการหรือกิจการนั้นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองประโยชน์ของรัฐและชุมชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง แล้ว ดังนั้น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ให้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้รับรองไว้มีสภาพบังคับได้ทันทีที่รัฐธรรมนูญประกาศให้มีผลใช้บังคับ โดยไม่ต้องรอให้มีการบัญญัติกฎหมายอนุวัติการมาใช้บังคับก่อน การบังคับใช้บทบัญญัติมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ด้วย ดังนั้น ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ก็ดี หรือเป็นโครงการหรือกิจการที่ไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ดี หากปรากฏว่าการดำเนินโครงการหรือกิจการอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อชุมชนทั้งด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพต่อบุคคลหรือชุมชน บุคคลหรือชุมชนย่อมมีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคสาม เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ดำเนินโครงการหรือกิจการนั้น จัดให้มีการศึกษาและประเมิน

คุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน การจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หรือการให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพให้ความเห็นก่อนดำเนินโครงการหรือกิจการได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคสอง อาศัยเหตุผลดังที่กล่าวมา ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ส่วนประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับวินิจฉัยเนื่องจากไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามแก้อุทธรณ์ว่า สถานที่กำจัดขยะอันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีอยู่ห่างจากชุมชนที่ใกล้ที่สุดประมาณ ๒ กิโลเมตร ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้จัดเป็นที่ทิ้งและกำจัดขยะมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ใช้บังคับ การกำจัดขยะในขณะนั้นใช้วิธีทิ้งขยะบนพื้นดินแล้วเผาทำลาย และได้ดำเนินการทิ้งและกำจัดขยะโดยวิธีนี้ติดต่อกันมา ๕ ปี ถึง ๖ ปี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับงบประมาณจากสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อดำเนินการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้เป็นระบบได้มาตรฐาน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้ประชุมร่วมกันใช้สถานที่ซึ่งเป็นที่ทิ้งและกำจัดขยะของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปรับปรุงระบบการกำจัดขยะให้ได้มาตรฐานแทนการทิ้งขยะแล้วเผาตามที่ปฏิบัติอยู่เดิม โดยมอบให้คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นศึกษาวิจัยและออกแบบก่อสร้างระบบกำจัดขยะ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภูมิภาคที่ ๑๐ และกรมควบคุมมลพิษได้ตรวจสอบและได้ตรวจวิเคราะห์แล้ว ระบบการกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ปัจจุบันการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และได้ใช้กำจัดขยะมูลฝอยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งหมดทราบดีจึงไม่ได้อุทธรณ์ในประเด็นนี้ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์เฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการทำประชาพิจารณ์เท่านั้น โครงการที่จะต้องทำ

/ประชาพิจารณ์...

ประชาพิจารณ์ตามมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จะต้องเป็นโครงการที่ริเริ่มดำเนินการขึ้นมาใหม่ที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม แต่สถานที่กำจัดขยะที่บ้านคำม่วงนี้มีมาก่อนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจัดทำโครงการกำจัดขยะแห่งนี้มิใช่เป็นโครงการจัดทำขึ้นใหม่ แต่เป็นโครงการที่จัดทำกรปรับปรุงแก้ไขระบบการกำจัดขยะของเดิมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอยู่บ้างให้ดีขึ้น และเมื่อดำเนินการตามระบบกำจัดขยะตามที่คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นสำรวจและออกแบบแล้วจะไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเลย มิใช่เป็นการจัดทำโครงการเพื่อให้มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมซึ่งจะต้องทำประชาพิจารณ์ ตามมาตรา ๕๖ แต่อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามแต่ละแห่งมีสมาชิกสภาของตนเองซึ่งสมาชิกดังกล่าวได้รับการเลือกตั้งจากคนส่วนใหญ่จากท้องถิ่นของตนเองและได้มีการประชุมเสียงส่วนมากให้ดำเนินการจัดระบบกำจัดขยะตามแบบที่คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ออกแบบ นับได้ว่าได้รับความเห็นชอบจากคนส่วนมากแล้ว ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำประชาพิจารณ์ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นปรับบทกฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมทั้งกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง นับว่าถูกต้องแล้ว มิใช่เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่อย่างไรใด แต่เป็นการใช้กฎหมายที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม มิใช่เป็นการพิจารณาตามตัวอักษรแต่เพียงอย่างเดียว ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองสูงสุดออกนึ่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณประจำปี ๒๕๕๒ จากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม วงเงินงบประมาณ ๒๕,๐๙๘,๖๐๐ บาท สำหรับดำเนินโครงการปรับปรุงระบบ

/กำจัดขยะมูลฝอย...

กำจัดขยะมูลฝอย ภายใต้มาตรการเพิ่มค่าใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีสถานที่ดำเนินการที่บ้านคำมิดใต้ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลน้ำพอง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ระยะเวลาดำเนินการถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เมื่อได้รับอนุมัติ งบประมาณผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำสัญญาว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ฉัตรชัยเจริญ เป็นผู้ก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๒ ระยะเวลาดำเนินการ ๑๘๐ วัน แต่ปรากฏว่ามีราษฎรบ้านคำมิดใต้และหมู่บ้านใกล้เคียงได้ชุมนุมต่อต้านและคัดค้าน จนไม่สามารถก่อสร้างได้ตามกำหนด จึงมีการขยายระยะเวลาก่อสร้างออกไปอีกถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๔ ระหว่างนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำสัญญาจัดซื้อเครื่องจักรกลและ อุปกรณ์อื่นซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งของโครงการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยกับบริษัท เทพากร ทีพีเค จำกัด โดยผู้รับจ้างได้ส่งมอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ครบถ้วนแล้ว ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ราษฎรบ้านคำมิดใต้ได้รวมตัวกันทำหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอให้ยกเลิกการก่อสร้างระบบกำจัดขยะในเขตหมู่บ้านคำมิดใต้ นอกจากนั้นกลุ่มผู้คัดค้าน ยังทำหนังสือลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นแสดงการคัดค้าน การก่อสร้างระบบกำจัดขยะ เนื่องจากสถานที่ก่อสร้างอยู่ใกล้ชุมชนเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค และเกิดมลภาวะทางอากาศ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๓ โดยมีนายอำเภอเมืองเป็นประธาน ผลการประชุมสรุปได้ ๒ แนวทาง คือ ฝ่ายผู้แทนราษฎรมีความเห็นให้ระงับการก่อสร้าง ในขณะที่ฝ่ายผู้บริหารเทศบาลตำบลน้ำพอง มีความเห็นให้ชะลอการก่อสร้างไว้ชั่วคราวแล้วเสนอให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจต่อไป เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อหารือและขอใช้ พื้นที่กำจัดขยะของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เนื้อที่ประมาณ ๑๐ ไร่ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๕ ตำบลคำม่วง อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งอยู่ในเขตปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และ เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขออนุญาตเข้าไปดำเนินการนอกเขตตามโครงการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยการดำเนินโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ว่าจ้างให้โครงการวิจัยมูลฝอย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินการ ศึกษาวิจัยเพื่อคัดเลือกสถานที่ก่อสร้างระบบกำจัดขยะ ซึ่งกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมมีนโยบายที่จะสนับสนุนให้ก่อสร้างที่กำจัดขยะในรูปแบบของศูนย์กำจัดขยะ

/มูลฝอยร่วม...

มูลฝอยร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะเดียวกันคณะผู้ศึกษาวิจัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการโครงการปรับปรุงพื้นที่กำจัดขยะเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ราษฎรในพื้นที่ใกล้เคียงทราบ

ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเรื่องที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขออนุญาตเข้าดำเนินการโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยในเขตปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับโครงการดังกล่าวด้วยคะแนนเสียง ๒๓ เสียง ไม่เห็นด้วย ๒ เสียง ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เสนอเรื่องที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอปรับปรุงที่ทิ้งขยะมูลฝอยบริเวณที่ทิ้งขยะเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต่อสภาเทศบาลตำบลเขาสวนกวางเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ โดยที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับโครงการ ๗ เสียง ไม่เห็นด้วย ๒ เสียง และงดออกเสียง ๓ เสียง หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้จัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้บริหารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กับผู้นำชุมชนและผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ จำนวน ๑๑ หมู่บ้าน มีผู้มาประชุม ๑๐ คน เห็นด้วยกับโครงการ ๗ คน ไม่เห็นด้วย ๓ คน จากนั้นเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๓ ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น และนายอำเภอน้ำพอง นายอำเภอเขาสวนกวาง ร่วมลงนามกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามในบันทึกข้อตกลงเพื่อความร่วมมือการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยร่วมระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม ข้อตกลงกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยร่วม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่ทิ้งขยะและดำเนินการขยายศูนย์เพิ่มเติมเพื่อกำจัดขยะ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำขยะมาทิ้งที่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยร่วม หลังจากการทำข้อตกลงฉบับดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำหนังสือลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ ขออนุญาตผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นขอทำกิจการนอกเขตพื้นที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๔ แจ้งไปยังนายอำเภอเมืองน้ำพองว่าได้อนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำกิจการนอกเขตได้

โครงการกำจัดขยะมูลฝอยคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Evaluation : IEE) เพื่อประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหามาตรการป้องกันและลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ และเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในการดำเนินโครงการก่อสร้างระบบ

กำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล โดยรายงานผลการศึกษาค้นคว้าผลกระทบบว่า ระบบการกำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบโดยมีการใช้พื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยร่วมกันระหว่าง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่ง ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเขต พื้นที่ใกล้เคียงกับบริเวณสถานที่ก่อสร้างที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการฯ สรุปได้ ๒ ประเด็น ประเด็นแรก ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๘ ไม่เห็นด้วยหากนำขยะมูลฝอย จากเทศบาลตำบลน้ำพองและองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วง มากำจัดร่วมกันในสถานที่ กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเขาสวนกวางในปัจจุบันจะเกิดปัญหาปริมาณขยะมูลฝอย มากเกินไปและทำให้พื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยเต็มเร็ว ทั้งจะเกิดปัญหาในการหาสถานที่ แห่งใหม่ในอนาคต สำหรับประเด็นการปรับปรุงพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๓ เห็นด้วยกับการปรับปรุงระบบการกำจัดขยะมูลฝอย หากดำเนินการเฉพาะเทศบาลตำบลเขาสวนกวางแห่งเดียว ภายหลังที่สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลคำม่วงและสภาเทศบาลตำบลเขาสวนกวางได้มีมติเห็นชอบโครงการก่อสร้าง ระบบกำจัดขยะมูลฝอยตามที่ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอความเห็นชอบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ทำหนังสือเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม โครงการป่าเขาสวนกวาง กลุ่มที่ ๓๕๘๓ แปลงเลขที่ ๑๐ เนื้อที่ประมาณ ๑๒ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา ต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อขยายพื้นที่ กำจัดขยะมูลฝอยจากบริเวณที่ดินที่ทิ้งขยะเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต่อมา คณะกรรมการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าวได้ในการประชุม ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๔ โดยเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมได้มีหนังสือที่ กษ ๑๒๐๕/๓๖๙๕ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๕ แจ้งไปยัง ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นว่าอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้ที่ดินเพื่อปรับปรุงสถานที่ กำจัดขยะให้ถูกต้องหลักสุขาภิบาลได้จนเสร็จสิ้นโครงการฯ โดยไม่เรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ ประโยชน์ในที่ดิน ผู้รับจ้างได้ดำเนินการก่อสร้างตามสัญญาในพื้นที่ทิ้งขยะเดิมของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จำนวน ๑๐ ไร่ และพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน ๑๒ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา รวมพื้นที่ดำเนินการทั้งสิ้นประมาณ ๒๒ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา การก่อสร้างได้ดำเนินการแล้วเสร็จตามสัญญาโดยมีการตรวจรับงานงวดสุดท้ายเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ และได้มีการเบิกจ่ายงบประมาณตามวงงานจนแล้วเสร็จ แต่ยังไม่ได้

/เปิดดำเนินการ...

เปิดดำเนินการระบบกำจัดขยะตามโครงการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ต่อมา วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ศาลและพยานผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบสถานที่พิพาทซึ่งยังไม่ได้เปิดระบบดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตามโครงการ โดยตรวจสอบสภาพโดยรอบบริเวณบ่อกำจัดขยะมูลฝอย และดำเนินการพิสูจน์ตรวจสอบระดับความดังของเสียงรบกวนรบกวนทุกขยะและเครื่องจักรอุปกรณ์ของระบบกำจัดขยะ โดยการจำลองสถานการณ์การทำงานของระบบ รวมทั้งตรวจสอบเส้นทางน้ำไหลและการระบายน้ำของระบบกำจัดขยะมูลฝอย ผลการตรวจสอบสรุปได้ว่าการไหลของน้ำจากท่อลอดระบายน้ำผ่านท่อกำจัดขยะมูลฝอยจะไหลผ่านแนวสองจุดตามระดับเส้นทางไหลของน้ำ จุดหนึ่งไหลผ่านที่นาของนายบุญยั้ง (ไม่ทราบนามสกุล) และอีกจุดหนึ่งไหลผ่านไร่อ้อยและไหลเอ่อบริเวณไร่อ้อยลงสู่ลำห้วยคำมะไฟและไหลสู่อ่างเก็บน้ำในละแวกนั้น ระยะทางการไหลของน้ำประมาณ ๒ กิโลเมตร สำหรับผลการตรวจวัดระดับเสียงบริเวณสถานที่พิพาทในขณะที่ยังไม่มีกิจกรรมฝังกลบมีค่าระดับเสียงเฉลี่ย ๔๐ - ๔๗ เดซิเบลเอ จึงเป็นระดับเสียงปกติในชุมชนเขตนอกเมืองหรือชนบท ผลการตรวจวัดระดับเสียงภายในรั้วระบบกำจัดขยะมูลฝอยขณะที่มีการรบกวนจากการจำลองสถานการณ์ฝังกลบขยะมีค่าระดับเสียงเฉลี่ย ๑ ชั่วโมง ประมาณ ๖๐ เดซิเบลเอ หรือเมื่อคำนวณเป็นค่าระดับเสียงเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษมีค่าประมาณ ๔๖.๒ เดซิเบลเอ ตามรายงานของพยานผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีแนวโน้มจะเกิดการรบกวนต่อผู้ปฏิบัติงานภายในระบบ และผลการตรวจวัดระดับเสียงที่ไร่อ้อยข้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยมีค่าระดับเสียงเฉลี่ย ๑ ชั่วโมง ประมาณ ๔๐ เดซิเบลเอ ผลการตรวจสอบระดับเสียงสรุปได้ว่า ระดับเสียงจากการจำลองสถานการณ์จะเกิดการรบกวนต่อผู้ปฏิบัติงานในระบบ และไม่มีแนวโน้มจะเกิดการรบกวนต่อชุมชน ปริมาณขยะในเขตของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่จะต้องจัดเก็บในเขตเทศบาลตำบลน้ำพอง ประมาณ ๓ ตัน ต่อวัน ในเขตเทศบาลตำบลเขาสวนกวาง ๕ ตัน ต่อวัน ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงกำจัดขยะโดยยังไม่ได้มีการเก็บขนขยะเนื่องจากราษฎรใช้วิธีฝังกลบหรือเผาในบริเวณบ้านหรือที่นาของแต่ละครัวเรือน

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ ๕ ตำบลคำม่วง อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

โดยมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในประการแรกว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) ก่อนดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมเป็นการขัดต่อมาตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นหรือไม่ พิเคราะห์แล้วเห็นว่า แม้มตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งใช้บังคับขณะเกิดข้อพิพาทนี้จะบัญญัติว่า การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็ตาม แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดซึ่งประกอบด้วยบทบัญญัติที่กำหนดหลักการทั่วไปที่ใช้ในการปกครองบริหารประเทศ ซึ่งไม่อาจบัญญัติสาระโดยรายละเอียดไว้ในรัฐธรรมนูญได้ จึงมีการกำหนดหลักการขอบเขตเงื่อนไขการบังคับใช้ในลักษณะที่เป็นหลักการเฉพาะภายใต้รูปแบบกฎหมายประเภทต่างๆ ที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะได้ตราขึ้นบังคับใช้ โดยจะเห็นได้จากท้ายบทบัญญัตินี้กำหนดว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ไว้ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวแล้วจึงเห็นว่า การที่จะกำหนดให้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของรัฐหรือเอกชนที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะต้องมีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมก่อนมีการดำเนินการโครงการหรือไม่นั้น จะต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมายได้บัญญัติให้ดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวไว้ เมื่อปรากฏว่า ขณะที่เกิดข้อพิพาทคดีนี้ยังไม่มีมาตรการกฎหมายตามที่มาตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นกำหนดไว้ และตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีนี้ก็มีได้บัญญัติให้ดำเนินการ

/ตามกระบวนการ...

ตามกระบวนการดังกล่าวไว้แต่อย่างใด ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่ามาตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นบทบังคับเด็ดขาด ที่ผู้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว จะต้องมีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมก่อนดำเนินโครงการหรือกิจกรรม จึงไม่อาจรับฟังได้

เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเป็นการดำเนินการในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งในเรื่องการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องฉบับเดียวคือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดเรื่องการทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ในมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่งว่าเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภท และขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๒ แล้วว่าเป็นมาตรการทางกฎหมายประการหนึ่งที่ใช้บังคับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีการดำเนินโครงการหรือกิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หากรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ประกาศให้โครงการหรือกิจการใดต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้ว ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ดำเนินโครงการหรือกิจการนั้น ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองประโยชน์ของรัฐและชุมชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง แล้วพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ศาลปกครองจึงมีอำนาจอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวมาวินิจฉัยคดีนี้ได้ และโดยได้มีประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กำหนดประเภทและ

ขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จำนวน ๓ ฉบับ กำหนดประเภทของโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ ซึ่งโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยมิได้เป็นโครงการที่ถูกกำหนดให้ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และสถานที่ตั้งของโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่พิพาทก็มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กำหนดเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ บี ที่กำหนดให้โครงการทุกประเภทและทุกขนาดต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประกอบกับโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามในพื้นที่พิพาทนั้น มีวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่มีอยู่เดิมซึ่งใช้วิธีเผาขยะเป็นระยะๆ และไถดินกลบเป็นครั้งคราว มาเป็นในวิธีการที่ถูกหลักสุขาภิบาลตามหลักวิชาการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ขอความร่วมมือคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นศึกษาวิจัยและออกแบบให้ซึ่งแม้โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจะทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องทำการกำจัดมีจำนวนมากขึ้น เนื่องจากต้องรวมเอาขยะจากสามพื้นที่เข้าด้วยกัน อันอาจจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ฟ้องคดีบ้างก็ตาม แต่เมื่อชั่งน้ำหนักของผลกระทบและความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับกับผลประโยชน์ของสาธารณะที่จะเกิดขึ้นจากโครงการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเก็บและทำลายขยะให้ถูกวิธีและถูกสุขลักษณะ อันเป็นการรักษาไว้ซึ่งสภาพสิ่งแวดล้อมแล้วนั้น เห็นได้ว่า ความเสียหายของผู้ฟ้องคดีที่อาจจะได้รับการดำเนินโครงการนี้มีสัดส่วนน้อยกว่าประโยชน์สาธารณะที่ได้รับจากการดำเนินการนี้ ซึ่งหากไม่ได้ดำเนินการโครงการนี้จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามในคดีนี้จึงไม่อยู่ในความหมายเป็นการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่จะต้องจัดให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต้องให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการโครงการดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) ก่อนดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วม จึงหาใช่เป็นการฝ่าฝืนต่อ

มาตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นไม่

ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นนำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมฯ มาวินิจฉัยว่าแม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือไม่ ก็ไม่มีผลทำให้การดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เห็นว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นนำบทบัญญัติมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยแล้วว่า บทบัญญัติดังกล่าวไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง และนำประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฯ มาประกอบการวินิจฉัย นั้น เป็นการนำบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงเพื่อวินิจฉัยข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเท่านั้น หาใช่เป็นการหยิบยกบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องมายกเว้นสาระสำคัญตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ดังที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ไม่อุทธรณ์ข้อนี้ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น

คดีมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาในประการต่อมาว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยคดีโดยนำเอาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาปรับใช้กับคดีเป็นการขัดต่อมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นหรือไม่ เห็นว่า การที่หน่วยงานของรัฐจะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นก่อนที่จะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวหรือไม่นั้น จะต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติได้บัญญัติให้ดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวไว้ โดยจะเห็นได้จากบทบัญญัติตอนท้ายที่กำหนดว่า ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ บทบัญญัตินี้จึงหาใช่บทบังคับเด็ดขาดที่ให้การดำเนินโครงการ

ของรัฐทุกโครงการจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ไม่
 เมื่อปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่อนุญาตให้เป็นไปตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว
 ที่ศาลปกครองชั้นต้นนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น
 สาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาปรับใช้ในการวินิจฉัยคดี โดยเห็นว่า
 ระเบียบดังกล่าวมิได้บังคับให้การดำเนินโครงการของรัฐจะต้องจัดให้มีการรับฟัง
 ความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ แต่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของรัฐมนตรีสำหรับการ
 การดำเนินโครงการของราชการส่วนกลาง หรือดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับ
 การดำเนินโครงการของราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น ตามข้อ ๗ ข้อ ๘ และ
 ข้อ ๙ ของระเบียบดังกล่าว เมื่อโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม
 เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น จึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของ
 ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นที่จะพิจารณาความเหมาะสมว่าควรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์
 หรือไม่ กรณีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะพิจารณาตามความ
 เหมาะสม ศาลไม่อาจก้าวล่วงเข้าไปใช้ดุลพินิจพิจารณาทบทวนในเรื่องความเหมาะสม
 แทนเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ จึงเป็นการนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายมาปรับใช้กับข้อเท็จจริง
 ที่พิพาทเพื่อวินิจฉัยคดี หาใช่เป็นการทำให้บทบัญญัติตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ถูกยกเว้นการบังคับตั้งอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่
 เมื่อคดีไม่ปรากฏว่าผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นได้ใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 ศาลปกครองจึงไม่อาจก้าวล่วงเข้าไปใช้ดุลพินิจพิจารณาทบทวนแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 ผู้รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารราชการแผ่นดินได้ ที่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าการดำเนิน
 โครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม แม้ว่าจะจัดทำประชาพิจารณ์
 หรือไม่ ก็มีได้ทำให้การดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น
 ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงยังปรากฏด้วยว่า เมื่อประมาณ
 ปลายเดือนตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ร่วมกับ
 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดทำโครงการวิจัยมูลฝอยโดยดำเนินการ
 จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental
 Evaluation : IEE) เพื่อประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหามาตรการป้องกันและ
 ลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

และคณะนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ได้ร่วมกันจัดให้มีการประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการ สอบถามและรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในพื้นที่ที่จะดำเนินโครงการและบริเวณ พื้นที่ใกล้เคียงด้วยแล้ว กรณีถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการให้บุคคลในชุมชนท้องถิ่น มีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลก่อนการดำเนินโครงการดังกล่าว และให้มีสิทธิ แสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สมควรแก่กรณีแล้ว การก่อสร้างโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่เป็นการกระทำ ที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

พิพากษายืน

นายวรารุช ศิริยุทธ์วัฒนา
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายสมชาย งามวงศ์ชน
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายสุชาติ มงคลเลิศพล
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายมณูญ ปุญญกริยากร
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายประวิทย์ เอื้อนรินทร์

วันที่อ่าน

นาลีณี : ผู้พิมพ์